

Musikutbildningar i Stockholms län

Rapporten är sammanställd av Dag Celsing, 2024

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	4
1.1	<i>Bakgrund, uppdrag och syfte</i>	4
1.2	<i>Sammanfattning</i>	4
1.3	<i>Rapportens disposition.....</i>	4
1.4	<i>Utgångspunkter. Tematiska perspektiv</i>	5
1.5	<i>Metod och avgränsningar</i>	6
2.	Nationell utblick.....	8
3.	Utbildningsanordnare och andra aktörer i Stockholms län	9
3.1	<i>Utbildningsanordnare.....</i>	9
3.2	<i>Andra aktörer</i>	10
4.	Från kulturskola till gymnasium i Stockholms län	11
4.1	<i>Grundskolan</i>	11
4.2	<i>Kulturskolorna</i>	11
4.3	<i>Trossamfundens musikundervisning</i>	18
4.4	<i>Privat musikundervisning</i>	19
4.5	<i>Grundskolor med musikinriktning</i>	21
4.6	<i>Gymnasieskolor med musikprofil</i>	21
5.	Andra aktörer och verksamheter inriktade mot unga musiker	24
5.1	<i>Kungl. Musikaliska Akademien.....</i>	25
5.2	<i>Stockholms läns blåsarsymfoniker</i>	25
5.3	<i>Stockholms konserthusstiftelse / Kungl. Filharmonikerna.....</i>	26
5.4	<i>Sveriges Radios symfoniorkester, Radiokören och Berwaldhallen.....</i>	26
5.5	<i>Riksförbundet Unga musikanter (RUM)</i>	27
5.6	<i>Nationellt centrum för musiktalanger (YOMA)</i>	28
5.7	<i>Folkoperans talangprogram.....</i>	28
5.8	<i>Sommarkurs för unga pianister.....</i>	29
6.	Eftergymnasiala och högskoleförberedande utbildningar.....	29
6.1	<i>Folkhögskolor.....</i>	29
6.2	<i>Lilla Akademiens Pre-College.....</i>	30
6.3	<i>Kulturamas konstnärliga utbildningar.....</i>	31
6.4	<i>Studieförbunden</i>	31
7	Högskolor.....	32

7.1 Kungl. Musikhögskolan.....	32
7.2 Stockholms konstnärliga högskola	34
7.3 Stockholms musikpedagogiska institut (SMI)	34
8. Instrumentteknikerutbildning	35
9. Fristående utbildningar i musikproduktion, ljudteknik och ljudkonst	35
9.1 Audio Production Academy	36
9.2 Elektronmusikstudion (EMS)	36
9.3 Popkollos producentprogram	36
9.4 Studio Blue.....	37
9.5 The Node	37
10. Avslutning.....	37
Tabeller	40-55
11.1 Tabell 1: Kulturskolor.....	
11.2 Tabell 2: Kyrkans musikundervisning.....	
11.3 Tabell 3: Privata musikskolor.....	
11.4 Tabell 4: Grundskolor med musikinriktning.....	
11.5 Tabell 5: Gymnasieskolor med musikprofil.....	
11.6 Tabell 6: Folkhögskolor	
11.7 Tabell 7: YH- och KKU-utbildningar	
12.Källor och litteratur	56-63
12.1 Tryckta källor.....	
12.2 Intervjuade personer	
12.3 Övriga uppgiftslämnare	

1. Inledning

1.1 Bakgrund, uppdrag och syfte

Syftet med föreliggande rapport är att ge en översiktlig och, så långt det är möjligt, heltäckande bild av musikutbildningar i länet med betydelse för det professionella musicerandet. Rapporten är en del av det arbete som Region Stockholms kulturförvaltning gör på kulturnämndens uppdrag att ”genomföra en kartläggning och analys av förutsättningar för konstområden och dess utövare samt arrangörer med utgångspunkt i Kulturstrategi för Stockholmsregionen och erfarenheten från pandemin”. Under 2023 har förvaltningen gjort en översiktlig kartläggning av musikarrangörer i länet. I denna rapport beskrivs musikutbildningar med fokus på professionellt musicerande. Rapporten omfattar musikutbildning på alla nivåer från kulturskola till högre utbildning.

Rapportförfattaren Dag Celsing är konsult med inriktning på scenkonst. Han har särskilt undersökt samspelet mellan regionala scenkonstorganisationer, kommuner och lokala arrangörer. 2010 – 2016 var han direktör för Västmanlandsmusiken och dessförinnan programchef för Västerås Konserthus. Celsing arbetar också med kulturmiljövårdens teori och praktik.

1.2 Sammanfattning

Rapporten tecknar en bild av en region som erbjuder väldiga möjligheter till musikutbildning på alla nivåer och i alla genrer. Här finns kommunala kulturskolor i alla kommuner och därtill en mängd privata kulturskolor och musikskolor i många kommuner. Här finns musikklasser, musikgymnasier och folkhögskolor, även de spridda över större delen av regionen. Här finns tre högskolor och åtskilliga yrkeshögskoleutbildningar inom musikområdet. Till detta kan läggas många andra aktörer, inom såväl offentlig som civil och privat sektor, som på olika sätt utgör viktiga delar av ett musikaliskt utbildningsväsende, där möjligheterna att hitta en egen väg till det professionella musiklivet är närmast oändliga.

1.3 Rapportens disposition

Rapporten diskuterar inledningsvis några övergripande perspektiv på musikutbildning, ger en översikt över offentlig musikutbildning i hela landet och redogör sedan mer detaljerat för de skolor och andra aktörer som utgör musikens utbildningssystem i Stockholmsregionen. Kartläggningen omfattar både offentliga och privata skolor, liksom utbildningar med huvudmannaskap i den civila sektorn.

Avsnitt 2 syftar till att ge en nationell överblick över de viktigaste musikutbildningarna i Sverige. Här ligger tonvikten på utbildningar med offentlig huvudman och folkhögskolor. Privata skolor i Sverige utanför Stockholms län behandlas inte.

I avsnitt 3 kategoriseras de utbildningsanordnare och andra aktörer som omfattas av kartläggningen.

Avsnitt 4 – 7 beskriver och diskuterar kortfattat de flesta musikutbildningar i länet. Strukturen följer i stort sett en ålderslogik, från barn till vuxen och professionellt verksam

musiker. Här ligger fokus på utbildningsanordnarna. Framställningen börjar med kulturskolan, fortsätter med grundskolan, gymnasieskolan, eftergymnasiala utbildningar, högskolor etc. Flera undantag från den kronologiska logiken har gjorts för att olika aktörer ska falla någorlunda väl på plats i den övergripande berättelsen. Det är påfallande att många utbildningsanordnare riktar sig till flera olika målgrupper med kurser som kan användas på flera nivåer och med olika syften. Av detta följer att det är svårt att beskriva utbildningssystemet enligt en enkel, entydig logik. I den bemärkelsen bildar detta myller av utbildningar och kurser inte något system. Men helheten är heller inte osystematisk. Olika beståndsdelar hänger ihop på olika sätt. Ytterst skapar varje individ sin egen logik när han eller hon, går in i musikens utbildningsvärld.

Avsnitt 8 diskuterar kort instrumentteknikerutbildning och i avsnitt 9 beskriv några fristående utbildningar i musikproduktion, ljudteknik och ljudkonst.

I ett appendix finns tabeller som förtecknar de allra flesta av de utbildningar som undersökningen har funnit. Tanken är att tabellerna ska kunna läsas parallellt med rapportens huvudtext. I några fall, när det gäller privata musikskolor, har skolor strukits från listan eftersom det inte har gått att fastställa om verksamhet verkligen bedrivs.

1.4 Utgångspunkter. Tematiska perspektiv

Många vägar till professionellt musicerande

Det finns många vägar till professionellt musicerande. Inom stora delar av det populärmusikaliska fältet har man länge kunnat lära sig spela och samspela utanför alla skolor. I garage och andra replokaler har de äldre lärt de yngre att spela och musicera tillsammans. Idag ger nätet närmast oändliga möjligheter att både lära sig spela instrument och göra egen musik i datorn. För den som vill satsa på en framtid inom pop och rock är det traditionella utbildningssystemet inte en självklar utgångspunkt. Inom den klassiska musiken däremot, är lärarledd handledning viktigare, men även här har nätets utbud av instruktionsvideor, *tutorials*, fått betydelse. Oavsett genre måste dock den som vill uppnå stor färdighet arbeta i många år, och den som vill spela ett fysiskt instrument måste i de flesta fall börja tidigt och öva i många år.

Den nutida populärmusikindustrin är till stor del digitaliserad. Musiken framställs med olika programvaror. Gränsen mellan att spela musik och producera musik har blivit otydligare. I skolor på alla nivåer, från kulturskola till musikhögskola, har ämnet musikproduktion vunnit insteg.

Den traditionella vägen till musikeryrket, där man i skolor på flera nivåer lär sig att spela genom lärarledda lektioner och genom eget övande, är fortfarande av stor betydelse för musiklivet. En stor del av detta utbildningssystem utgörs av kulturskolor, grund- och gymnasieskolor med musikinriktning, folkhögskolor och högskolor. Att dessa skolor och utbildningar kallas *system* innebär inte att man måste följa de utbildningskedjor som systemet erbjuder. Snarare har den som vill arbeta professionellt med musik alla möjligheter att plocka olika delar ur systemet och på det sättet hitta sin egen väg i musiklivet.

Kartläggningen av de skolor som ingår i musikens utbildningssystem utgör kärnan i denna rapport. Rapporten är inriktad på och strukturerad efter olika kategorier av *utbildningsanordnare*. Dessa hör ofta till den offentliga sektorn, men på alla nivåer finns också privata skolor (som ofta, men inte alltid, har en del av sin finansiering från det

offentliga). Rapporten fokuserar med andra ord på organiserad undervisning, där det finns kommunikation mellan lärare och elev. Om kommunikationen sker i fysiskt möte eller digitalt är i princip en underordnad fråga.

Många aktörer

Det finns också ett stort antal aktörer, som inte själva är utbildningsanordnare, men som genom samverkan är djupt engagerade i utbildningsverksamhet och talangutveckling. Det rör sig till exempel om orkestrar, nätverk, intresseorganisationer i musiklivet och produktionsbolag. Dessa har en given plats i kartläggningen.

Offentlig sektor, civilsamhälle, privat sektor

Många av musikens utbildningskedjor – med länkar som kulturskola, grundskola och gymnasium, folkhögskola, högskola – har huvudsakligen etablerats och länge förvaltats inom offentlig sektor, med bistånd från civilsamhällets studieförbund, folkhögskolor och kyrkor. Härtill kommer den privata, enskilda musikundervisning som alltid har funnits. Men denna bild har sedan länge förändrats. Genom friskolors etablering och införande av alternativ till den kommunala kulturskolan har privata verksamheter expanderat. Det finns också många helt fristående, privata musikskolor, ofta med undervisning i flera instrument, inom flera genrer och med barn och vuxna som målgrupp.

Den expanderande privata musikundervisningen har bidragit till att den musikaliska genrebredden har ökat än mer. De nya skolorna drivs ofta av musiker med stort musikaliskt och pedagogiskt engagemang, men de agerar på marknadens villkor, där efterfrågan – både föräldrars och barns – påverkar den musikaliska inriktningen. Det kan avläsas i att majoriteten av de privata kulturskolorna, som finns i några av länets kommuner, har populärmusikalisk inriktning. Samma sak gäller privata gymnasieskolor med estetiska program med musikprofil, vilket i sin tur påverkar de kommunala skolorna som konkurrerar om samma elever.

Musikaliska genrer: ökad bredd och förskjuten tyngdpunkt

Som redan har nämnts har musikutbildningen fått en allt större genbredd. Därmed har utbildningen blivit en angelägenhet för en större andel av befolkningen. Oavsett vilken musik man helst vill spela, finns det tillgång till utbildning. Parallellt med denna breddning, som syns tydligt i utbudet av kurser och program på alla nivåer, sker också viss en förskjutning av den genremässiga tyngdpunkten i riktning mot det populärmusikaliska fältet.

1.5 Metod och avgränsningar

Information har sökts på nätet och genom frågor, som ställts skriftligt eller muntligt till de flesta utbildningsanordnare. Samtal har förts med åtskilliga personer inom musiklivet.

Privata utbildningar har sökts ut genom sökningar på nätet, där det finns flera sajter som listar utbildningar. Några exempel är sajterna studentum.se, gymnasium.se, utbildning.se, kurser.se, allastudier.se och yrkesutbildningar.se, som drivs av företaget Keystone Education Group AB. Myndigheten för yrkeshögskolan har två sajter för två olika utbildningsformer: yrkeshogskolan.se (Yrkeshögskolan) och konstkulturutbildningar.se (Konst- och kulturutbildningar). Många av de icke-offentliga utbildningarna i översikten är i denna

terminologi konst- och kulturutbildningar och ett mindre antal är yrkeshögskoleutbildningar. Yrkeshögskoleutbildningar kan också sökas på den privata sajten yhguiden.se, som drivs av Academedia, som därtill har sajten utbildningar.se.

En annan kategori är de privata musikskolorna. I arbetet med kartläggningen har ett tjugotal privata musikskolor hittats i Stockholmsregionen, men det verkliga antalet är större, kanske väsentligt större. Dessa skolor har ingen samarbetsorganisation och det har varit svårt att hitta dem och få en samlad bild av deras verksamhet.

Avgränsningar

Undersökningen har prioriterat utbildningar som har betydelse för ett professionellt musicerande. Var gränserna ska dras kan diskuteras, men här har grundskolans ordinarie musikundervisning lämnats utanför. Inte heller omfattas den utbildning till musiklejare i förskola, grundskola och gymnasium som anordnas av Stockholms universitet.

Studieförbundens cirkelverksamhet kan ha stor betydelse på det individuella planet, men beskrivs inte närmare.

Ljudtekniska utbildningar har till större delen lämnats utanför, men ljudtekniken kommer ändå in på flera ställen, inte minst i de många kurser i musikproduktion som finns på alla nivåer. Musikproduktion är ett brett ämne, där skapandet ofta inte kan skiljas från tekniken.

Inom det populärmusikaliska fältet förekommer det att kunskaper förmedlas på plats i en studio genom ett slags lärlingskap. Denna form av kunskapsförmedling har dock troligen minskat i omfattning, eftersom många moderna musikgenrer inte skapas i studio, utan direkt i datorn. Behovet av professionellt utrustade studior har därmed minskat. Denna utveckling, liksom det faktum att utrustning för eget musikskapande blivit mycket billigare, talar för att antalet studior har minskat väsentligt. Någon närmare undersökning av studiobranschens förändring har dock inte gjorts. Några studiotekniska utbildningar med tydlig musikalisk inriktning har medtagits i rapporten, i den mån de har hittats.

Den privata musikutbildningen i stort är svår att få helhetsgrepp om. De privata musikskolor som har hittats genom systematiska sökningar redovisas i rapporten, under förutsättning att fakta på hemsidor har kunnat bekräftas. Rapporten är inte någon fullständig inventering av all privat utbildningsverksamhet.

Den musikvetenskapliga utbildningen vid Stockholms universitet är inte inriktad mot musikeryrket och omfattas inte av undersökningen, men den har naturligtvis betydelse i sammanhanget.

Kurser och utbildningar med fokus på ledarskap, projektledning, management etc. inom musikbranschen omfattas inte av undersökningen. Dock förekommer sådant kunskapsinnehåll som moment i många av de kurser som är medtagna i rapporten.

Undersökningens tidsdjup är förhållandevis begränsat. Fokus ligger på att fastställa förhållande 2023 och 2024, när arbetet utförs, och några år bakåt i tiden. I de flesta fall anger rapport hur länge de olika utbildningsprogrammen och skolorna har funnits.

2. Nationell utblick

Musikutbildning finns i alla regioner och i så gott som alla kommuner i Sverige. Nedanstående översikt gör inte anspråk på att vara fullständig, men ger en bild av den brokiga mångfald som musikutbildningar i Sverige utgör.

Kulturskolor och musikskolor

Den struktur som har störst spridning och täckning över landet är de kommunala kulturskolorna. Kulturskolan är inte, som skola och bibliotek, en lagstadgad verksamhet. Ändå finns kulturskola (eller musikskola) i 286 av landets 290 kommuner.¹ De flesta kulturskolor drivs av kommunerna i egen regi. Några kommuner, framför allt i Stockholms län, arbetar efter modeller där kommuninvånarna kan välja mellan en kommunal och en eller flera privata utförare. En sådan lösning finns också i Lund, där kommunen samarbetar med icke-kommunala musikskolor genom en s.k. musikcheck.

Härutöver finns på många håll privata musikskolor som bedriver undervisning i sång och instrumentalspel, men utan etablerat samarbete med kommunen. Det förekommer också musikskolor i kyrklig regi, som till sitt innehåll liknar de kommunala kulturskolorna.

Musikklasser i grundskolan och gymnasieprogram med musikinriktning

Med "musikklass" avses här grundskoleklass, oftast årskurs 4–9, med musikprofil, vanlig inriktad på körsång. Kommunala, stiftelsesdrivna eller privata musikklasser i grundskola finns i flera kommuner i Sverige. Utanför Stockholm kan som exempel nämnas Jönköping, Linköping, Malmö, Norrköping, Umeå, Uppsala, Västerås och Örebro. I gymnasieskolan är det över hela landet vanligt med estetiska program med musikinriktning.

Musikkonservatoriet i Falun

En särskild position har Musikkonservatoriet i Falun, som sedan 1967 bedrivit yrkesinriktad musikutbildning.² Verksamheten omfattar idag spetsundervisning för grundskolans årskurs 8–9, musikgymnasium med riksintag och en högskoleförberedande utbildning i 1–2 år. Den sistnämnda är en konst- och kulturutbildning och står under överinseende av Myndigheten för yrkeshögskolan. I organisatoriskt hänseende utgör Musikkonservatoriet en del av Region Dalarnas kultur- och bildningsförvaltning.

Folkhögskolor

Av 156 rörelse- och regionägda folkhögskolor i Sverige har ett tiotal eftergymnasiala, yrkesförberedande eller högskoleförberedande heltidsprogram i musik. De flesta har funnits under lång tid. Utanför Stockholms län kan nämnas Brunnsvik (Borlänge), Geijerskolan i Ransäter (Munkfors), Framnäs (Piteå), Härnösand, Ingesund (Arvika; kopplad till musikhögskolan), Kävesta (Hallsberg), Lunnevad (Linköping), Mellansel (Örnsköldsvik; huvudman för Musikmakarnas songwriterutbildning), Oskarshamn, Sjövik (Avesta) och Skurup. Av dessa har Geijerskolan, Mellansel och Oskarshamn kyrkomusikutbildning.

Många fler folkhögskolor har musikkurser eller program med mycket musik. Dessa folkhögskolor betonar ofta musikens betydelse för den personliga utvecklingen, och är inte i

¹ Kulturskolan i siffror: *Sammanfattning av statistik 2022*, Kulturrådet 2023, s. 6, 8.

² SOU 1968:15, *Musikutbildning i Sverige*, s 87.

första hand avsedda att fungera högskoleförberedande eller leda till professionellt musicerande.

Högre musik- och operautbildning

Musik- och operahögskolor finns, förutom i Stockholm, i Göteborg (del av Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet), i Malmö (Lunds universitet), i Piteå (Luleå tekniska universitet), i Arvika (Musikhögskolan Ingesund, Karlstads universitet), i Örebro (Örebro universitet), i Västerås (Musik- och operahögskolan, Mälardalens universitet) samt i Borlänge (Brunnsviks enskilda musikhögskola). Den sistnämnda är en konstnärlig högskoleutbildning i musikskapande (120 hp), som startade hösten 2022 och utgör en självständig del av Brunnsviks folkhögskola.³

Musikalutbildning i Göteborg

Folkuniversitetet är huvudman för Balettakademien i Stockholm och Göteborg. I båda städerna finns musikalutbildning. I Göteborg är den treårig och därmed längre än i Stockholm. Musikalutbildningen är en konst- och kulturutbildning under insyn av Myndigheten för yrkeshögskolan. Vid Högskolan för scen och musik i Göteborg finns också ett konstnärligt kandidatprogram i musikal (3 år, 180 hp).

Gotlands tonsättarskola

Folkuniversitetet driver också Gotlands tonsättarskola i Visby. Skolan erbjuder två heltidsutbildningar: "kompositionslinjen" (2 år, ca 20 platser) och "komposition fri konst" (1 år), vilka båda är konst- och kulturutbildningar.

Musikproduktion vid regionala högskolor

Några regionala högskolor har utbildningsprogram i musikproduktion och ljuddesign med mera. Som exempel kan nämnas Musik- och ljuddesign (120 hp) som finns hos Mittuniversitetet, Högskolan Dalarna och Linnéuniversitetet, samt Interaktiv ljuddesign (180 hp) på Högskolan i Kristianstad.

Privat musikutbildning

Utöver vad som redan har nämnts finns i hela landet, men med koncentration till storstadsregionerna, åtskilliga privata musikskolor, liksom privat enskild musikundervisning inom de flesta genrer.

3. Utbildningsanordnare och andra aktörer i Stockholms län

3.1 Utbildningsanordnare

Med "utbildningsanordnare" avses här en organisation (offentlig, privat eller tillhörande civilsamhället), som erbjuder utbildning och utfärdar examen eller utbildningsbevis av något slag. Dessa organisationer kan vara offentliga, privata eller vara en del av den civila sektorn.

³ Enligt Universitetskanslersämbetet är Brunnsviks enskilda musikhögskola en enskild utbildningsanordnare.

De utbildningsanordnare som har kartlagts kan indelas i följande, delvis överlappande kategorier.

- *Kommunala kultur- eller musikskolor* med frivillig undervisning finns i alla 26 kommuner i länet.
- *Privata kultur- eller musikskolor*, som är auktoriserade av kommuner att bedriva kulturskoleverksamhet. Finns för närvarande i sex av länets kommuner.
- *Trossamfundens musikskolor*. Några församlingar inom Svenska kyrkan och frikyrkan har en etablerad verksamhet, som i stor utsträckning liknar kulturskolornas musikundervisning.
- *Andra privata musikskolor*, som undervisar i ett eller flera instrument, ofta med både barn och vuxna som elever.
- *Grundskolor med musikklasser* har körsång som viktigaste musikämne och finns i några av länets kommuner.
- *Gymnasieskolor med musik som profilämne* (oftast på estetiskt program)
- *Privata skolor* med musikundervisning på flera nivåer
- *Privata skolor med högskoleförberedande undervisning*
- *Folkhögskolor*, med större eller mindre inriktning på professionellt musicerande, vanligen med frikyrklig huvudman
- *Studieförbund*, som är huvudman för musikskolor på flera nivåer.
- *Högskolor*

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan har ansvar för två utbildningsformer: Yrkeshögskolan (YH) och Konst- och kulturutbildningar (KKU). Många av de icke-offentliga utbildningarna i denna översikt är i denna terminologi konst- och kulturutbildningar, och ett mindre antal är yrkeshögskoleutbildningar. Dessa utbildningsformer ger rätt till studiemedel och ger studenten ett visst antal YH-poäng.⁴

Privat, enskild undervisning

Vid sidan av alla de utbildningsanordnare som kan placeras in i en eller flera av ovanstående kategorier finns en stor mängd privata lärare som ger enskild undervisning. De är inte "anordnare" i sträng bemärkelse, men deras undervisning har stor betydelse på alla nivåer och inom alla genrer.

3.2 Andra aktörer

Vi sidan av utbildningsanordnarna finns en rad organisationer och aktörer som på olika sätt medverkar i musikutbildning. De viktigaste är:

- Kungl. Musikaliska Akademien, initiativtagare till och koordinator av många utbildningsverksamheter, både permanenta och i projektform
- Professionella orkestrar och andra producerande organisationer, till exempel: Stockholms konserthusstiftelse – Kungl. Filharmonikerna, Stockholms läns

⁴ YH- och KKU-utbildningar är sammanställda i tabell 8.

blåsanssymfoniker, Sveriges Radios symfoniorkester, Folkoperan, Försvarets professionella orkestrar och Elektronmusikstudion (EMS).

- Samarbetsparter i andra regioner, till exempel orkestrar och regionala musikinstitutioner
- Intresseorganisationer och nätverk, till exempel Kulturskolerådet, RUM, Sveriges orkesterförbund och Nätverket för El Sistema i Sverige
- Pedagogiska organisationer (föreningar som organiserar pedagoger)
- Föreningar som organiserar musikpedagoger
- Musiksverige (musikbranschens intresseorganisation)⁵

4. Från kulturskola till gymnasium i Stockholms län

I detta avsnitt beskrivs de viktigaste utbildningsanordnarna i Stockholms län, kategori för kategori. Framställning är i stort organiserad efter åldersnivå, även om det finns många undantag mot denna princip. Sakupplysningar och fakta om de flesta skolor och utbildningar återfinns i tabellerna sist i rapporten.

4.1 Grundskolan

Musik är i grundskolan, till skillnad från i gymnasieskolan, ett obligatoriskt ämne.⁶ Den ordinarie musikundervisningen i grundskolan behandlas inte i denna rapport och inte heller den grundskollärautbildning med musikprofil som finns på Stockholms universitet. Däremot beskrivs de grundskolor som på mellan- och högstadium har musikprofil, så kallade musikklasser.

4.2 Kulturskolorna

Kultur- eller musikskola finns i alla 26 kommuner länet. Barn tas emot när de börjat i grundskolans lågstadium eller redan i förskoleåldern. De flesta kulturskolor bedriver musikundervisning individuellt och i grupp till och med gymnasieåldern och ibland ytterligare något år. Kulturskolorna erbjuder idag ett allt bredare utbud inom flera olika konstarter. Sett till helheten är dock musik det helt dominerande ämnet i dagens kulturskola.

Kommunernas nettokostnad för musik- och kulturskolorna uppgick 2022 till 593,3 miljoner kronor.⁷

⁵ En av Musiksveriges "nätverksmedlemmar" är den ideella "Föreningen Musikbranschutbildarna", som är ett slags samarbetsforum för fem företag och organisationer, varav två delvis bedriver musikutbildning (AP Academy i Stockholm och Musikmakarna i Örnsköldsvik). De övriga är inriktade på management och företagande.

⁶ Förordning (SKOLF5 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁷ Myndigheten för kulturanalys, *Samhällets utgifter för kultur 2022*, Kulturfakta 2023:3.

4.2.1 Från kommunal musikskola till kulturskola

Kulturskolorna har sitt ursprung i de kommunalt finansierade musikskolor som började organiseras i Sverige efter kriget och fick ett bredare genomslag under 1960-talet. Organisatoriskt har den kommunala musikskolan alltid varit skild från den obligatoriska musikundervisning som bedrivits i grundskola eller motsvarande. Under andra hälften av 1970-talet började några kommuner inkludera andra ämnen vid sidan av musiken: till exempel dans, teater och bildkonst. Under 1980-talet vidgade allt fler musikskolor sin verksamhet och blev kulturskolor genom att inkludera fler konstområden, i första hand vanligen bild, teater och dans.⁸ Detta är en process som alltjämt pågår.⁹

4.2.2 Kulturskolor i länets alla kommuner

I Stockholms län finns kulturskola eller musikskola i alla 26 kommuner. Tre av dem är musikskolor (Lidingö, Nacka och Åkersberga), medan alla övriga är kulturskolor.¹⁰ Musiken är dock alltjämt den konstform som dominerar, mätt i antal kurser och antal elever. I både Lidingö och Åkersberga planeras för en breddning i riktning mot kulturskola.

I 80 % av länets kommuner tillhör kulturskolan kultur- och fritidsförvaltningen (eller motsvarande). I de återstående kommunerna sorterar kulturskolan under skolförvaltningen (eller motsvarande). Alla kommuner bedriver kulturskoleverksamhet helt eller delvis i egen regi, men i några av kommunerna finns ett system där den kommunala delen kombineras med icke-kommunala, av kommunerna auktoriserade musikskolor. Mest utvecklad är den modellen i Nacka och Täby. De icke-kommunala kulturskolorna behandlas längre fram i detta avsnitt.

Alla kulturskolor i Stockholms län har avgifter.

4.2.3 Kulturskolerådet och Statens kulturråds Kulturskolecentrum

Sveriges kulturskoleråd är en ideell förening, vars medlemmar är kommuner med kulturskolor. Föreningen har sin bakgrund i Föreningen Sveriges Musikskolledare, som bildades 1979.¹¹ Den nuvarande organisationen har funnits sedan 1996 och har sitt namn sedan 2015. Verksamheten syftar ytterst till ”att alla barn och unga ska ha likvärdiga möjligheter att utvecklas genom kulturutövande i verksamhet med hög kvalitet och tillgänglighet”.¹²

År 2018 antog riksdagen propositionen *En kommunal kulturskola för framtiden – en strategi för de statliga insatserna* (PROP 2017/18:164). Det medförde bland annat att Kulturrådet fick i uppdrag att inrätta och driva ett *kulturskolecentrum*, som ska bidra till kulturskolornas utveckling ”genom att samla in och sprida kunskap i form av statistik, forskning och lärande exempel samt fördela statens utvecklingsbidrag”.¹³ Det innebär att Kulturskolecentrum hanterar den statistik som Kulturskolerådet tidigare samlade in. Statistiken sammanfattas i en årlig rapport.¹⁴ Till Kulturskolecentrums uppgifter hör också att fördela de statliga bidragen till kulturskolorna.

⁸ Sandh, Håkan, *Kulturskolorna – lika och unika*, 2015.

⁹ Sandh, Håkan, *Kulturskolorna – lika och unika*, 2015. Se också SOU 2016:69, s 58 f.

¹⁰ I Nacka uppnås den ämnesmässiga breddningen genom ”kundval kulturskola”.

¹¹ Sandh, Håkan, *Kulturskolorna – lika och unika*, 2015, s 25.

¹² Verksamhetsplan 2023: Kulturskolerådets uppdrag, roll och prioriterade områden, s. 4.

¹³ <https://www.kulturradet.se/kulturskolecentrum/>

¹⁴ Kulturskolan i siffror: Sammanfattning av statistik 2022, Kulturrådet 2023.

I rapporten för 2022 bekräftas att musik (undervisning enskilt och i mindre grupp, orkester och kör) är det vanligaste ämnet. I Stockholms län erbjuder kulturskolor i alla kommuner enskild undervisning i form av långa ämneskurser.¹⁵ I de flesta kulturskolor ges dessa kurser i alla de instrumentkategorier som den statliga statistiken använder: stränginstrument, klaviatur, slagverk, sång, stråk, träblås och bleckblås.

4.2.4 Fler konstområden inkluderas

Som nämnts ovan har musikskolornas successiva transformering till kulturskolor pågått under flera årtionden. Dans och teater, liksom bild och form, har länge funnits i många kulturskolors utbud. Senare har foto, film och animation, cirkus, kreativt skrivande med flera ämnen inkluderats. Även inom de olika ämnena sker en differentiering genom att antalet kurser ökar och undervisningsformerna blir mer varierade. Förändringarna drivs av en vilja från att göra kulturskolorna till en angelägenhet för en större andel av de unga. Att bredda utbudet och variera arbets sättet är bland annat en strategi för att nå föräldrar och barn som inte känner till eller har primärt intresse av kulturskolans verksamhet. Ett annat sätt att locka nya elevgrupper är att erbjuda kortare prova-på-kurser.

Musiken är alltjämt det största ämnet i kulturskolan. I hela riket utgör musiken enligt Kulturskolerådet omkring 80 procent av kulturskolornas verksamhet; i Stockholms län är den kanske något lägre.

Parallellt med denna utveckling har ämnet musik blivit genremässigt allt bredare. Många populärkulturella musikformer inkluderas i utbudet. Klaviatur, gitarr, elbas och trummor är sedan länge populära instrument. Samtidigt blir det allt svårare att få elever att välja blåsinstrument och andra instrument som kräver många års övning för att uppnå färdighet. Ett förhållandevis nytt ämne som nu finns på flera kulturskolor är musikproduktion.¹⁶

4.2.5 Digitalt lärande

Via digitala plattformar kan barn idag lyssna på mer musik än någonsin tidigare, men samtidigt möts de allt mindre av levande musik. Detta är en del av bakgrunden till framväxten av ämnet musikproduktion. Samtidigt öppnar digitaliseringen nya möjligheter för lärande inom alla musikformer. Alla har tillgång till den ofantliga mängd instruktionsfilmer som finns på nätet. Här finns inte bara enkelriktade *tutorials*, utan också *edutainmentappar*, där kommunikationen är dubbelriktad. Programmet hör användaren spela och ger återkoppling.

De flesta musik- och kulturskolor använder sig av Speedadmin eller Studyalong som verksamhetssystem. Dessa inkluderar *digitala lärplattformar*, som läraren kan välja att integrera i sin undervisning. Genom plattformarna kan eleven utveckla och fördjupa sitt spel utanför skolan. Lärplattformen har flera fördelar: eleven och läraren kan enklare arbeta gemensamt med progression, man kan göra spellistor, det är en reklamfri miljö, den är GDPR-säker och rättigheterna är kontrollerade.

4.2.6 Räckvidd

Kulturskolan ska i princip vara tillgänglig för alla, men av många skäl är det bara en mindre del av alla barn som tar del av undervisningen. För det första är antalet elevplatser begränsat. För det andra finns flera socioekonomiska och i vid bemärkelse kulturella faktorer

¹⁵ Med långa ämneskurser avses kurser som omfattar minst tio kurstillfällen. Korta kurser är betydligt mindre vanligt och lämnas i detta sammanhang därhän. Motsvarande siffra för hela riket är 98 %.

¹⁶ I hela riket ingår ämnet musikproduktion i utbudet i 60 % av kulturskolorna.

som begränsar kulturskolornas räckvidd. För det tredje kan de geografiska förhållandena inom kommunen vara en svårighet. I de flesta kommuner i Stockholms län tar mellan 5 och 15 % av alla barn del av kulturskolans musikundervisning. Alla kulturskolor kan inte ange detta nyckeltal, men hos dem som svarat varierar andelen från omkring 4 % (Södertälje och Haninge) till knappt 19 % (Lidingö och Sundbyberg). Genomsnittligt kan andelen, grovt uppskattad, ligga på ungefär 10 – 12 %. Om även kulturskolornas öppna verksamhet räknas in blir andelen något högre. Siffrorna har i de flesta fall legat på samma nivå i flera år. Sammanfattningsvis kan sägas att de allra flesta barn överhuvudtaget inte tar del av kulturskolans undervisning.¹⁷

4.2.7 Bredd och spets

Alla kulturskolor är angelägna att bredda rekryteringen, så att fler barn och ungdomar, med olika bakgrund och från olika bostadsområden, tar del av utbildningen. En strategi är att öka den innehållsliga bredden och inkludera flera konstnärliga uttryck. Inom musiken innebär det att genrebredningen ökar, vilket sker överallt.

Samtidigt framhåller många kulturskolor att det också är viktigt att stödja de elever som är ambitiösa och har potential till större utveckling, oavsett musikalisk genre. Flera, men inte alla kulturskolor har olika former av fördjupningsprogram för intresserade elever. De kan bestå av längre lektionstid, särskilda kurser i musikteori eller ensemble- och orkesterspel. Fördjupningsprogrammen är oftast tillgängliga från och med att eleverna går i högstadiet.

Vilken betydelse fördjupningsprogrammen har för att eleverna ska fortsätta spela är svårt att säga. Enligt Kulturskolerådets bedömning är det omkring en procent av alla musikelever som deltar i något fördjupningsprogram, orkesterspel oräknat. Kulturskolerådet understryker också att lärare har goda möjligheter att anpassa undervisningen efter barnens intresse och behov och erbjuda dem fördjupning inom kursernas ram.

4.2.8 Utvecklings- och samverkansprojekt

Som redan har nämnts fördelar Kulturrådet, genom Kulturskolecentrum, statsbidrag till kulturskolornas utvecklingsarbete. Bidrag ges dels till de enskilda kommunernas eget utvecklingsarbete och dels till samverkansprojekt. I Stockholms län fick 24 av 26 kommuner sammanlagt drygt 16 miljoner kronor till eget utvecklingsarbete år 2023. Många av utvecklingsprojekten syftar till att bredda kulturskolornas verksamhet för att nå en större andel av barn och unga.¹⁸ Därutöver fördelades drygt 2,5 miljoner kronor till sex samverkansprojekt.

Behovet av samarbete mellan kommuner i länet avseende kulturskolor har sedan länge varit stort, med tanke på att barn och unga i regionen då kan få tillgång till ett både bredare och vassare utbud av undervisning och ibland få kortare resväg. Åren 2016 – 2019 genomfördes projektet *Regional tillgång till idrottsanläggningar och kulturskola (RIK)*, vars

¹⁷ Lidingö musikskola förklarar själv den höga räckvidden med att verksamheten sedan många år är väl förankrad hos kommuninvånarna och det finns flera etablerade spelställen i kommunen. Enligt rapporten [En väv av vanor](#) tar drygt 10 % av alla barn och unga i regionen del av kulturskolans undervisning. [En väv av vanor: En kunskapsöversikt av barns och ungas kulturvanor 2023](#), Gunilla Kindstrand, Region Stockholm 2023, s 26.

¹⁸ Musiken dominerar i hela bidragsgivningen. Hur stor musikens del är kan dock inte utläsas av det tillgängliga materialet.

syfte var att prova ut och etablera en plattform för samverkan över kommungränser.¹⁹ Projektet initierades av föreningen Storstockholms kultur- och fritidschefer (FSKF) och Region Stockholms kulturförvaltning ansvarade för den anställde projektledaren. Flera kommuner arbetar nu enligt denna modell. Samarbete över kommungränser är inte bara gynnsamt för eleverna, det innebär också att kulturskolorna tillsammans kan få större ämnesmässig bredd.

Ett exempel är kommunerna Sollentuna, Täby och Vallentuna, som 2022 etablerade ett permanent samarbete, *Kulturskola över kommungränser (KÖK)*. I mån av plats kan elever i de tre kommunerna välja bland alla kulturskolor i de medverkande kommunerna. KÖK är ett sätt att formalisera och uppmuntra elevernas rörelse över kommungränserna.²⁰ Våren 2024 inleder Tyresö och Haninge ett liknande KÖK-samarbete.

Några andra samarbetsprojekt kan nämnas här: Nacka musikskola driver tillsammans med Tyresö och Värmdö ett orkesterprojekt med stöd av Riksförbundet Unga musikanter (RUM). Vallentuna kulturskola startade hösten 2022 "Talangskolan i slagverk" med elever från Vallentuna, Upplands Väsby, Solna, Danderyd, Stockholm, Södertälje, Tyresö, Värmdö, Nacka och även från kommuner utanför regionen. 16–18 ungdomar i tonåren ses ett tiotal lördagar per år hos SMI, som har ett bra instrumentarium. Några elever från Talangskolan i slagverk har sökt sig vidare till Lilla Akademien och Musikkonservatoriet i Falun.

4.2.9 Kulturskolan som arrangör av levande musik

Kulturskolan är en stor arrangör av levande musik. Varje år organiseras ett stort antal konserter och andra uppspelningar, som ofta engagerar hela familjen. Kulturskolan skapar meningsfulla sammanhang, där både barn och vuxna utbildas i att lyssna. På så sätt bidrar kulturskolan till hela familjens musikaliska bildning och ger många ett djupare intresse.

4.2.10 Kulturskolornas orkestrar och ensembler

Orkestrar och ensembler är i många kulturskolor en central del av verksamheten. De är av många slag och på olika nivåer: kammarorkestrar, små symfoniorkestrar, stråkorkestrar, blåsorkestrar, storband, rockband och popband av olika slag. De fyller flera funktioner. De är utvecklande och stimulerande för både elever och lärare. Orkester- och ensemblespel kan motivera de elever som behöver utmaningar att fortsätta spela. De kan också knyta ihop barns och ungas musicerande med det vuxna amatörmusiklivet. Ensemblespelet har också en viktig funktion genom att ge eleverna ett socialt sammanhang.

Det finns många exempel på samarbeten mellan ensembler och orkestrar över kommungränserna. Dessa projekt genomförs ibland med stöd av Riksförbundet Unga musikanter (RUM). (RUM behandlas närmare i avsnitt 5.5.)

I några kommuner är samarbetet mellan kulturskoleorkestrar och vuxna amatörorkestrar välutvecklat. Det gäller till exempel Nykvarn, där 60 % av eleverna spelar i kulturskolans orkestrar och Nykvarns musikkår sedan många år har ett tätt samarbete med kulturskolan. Även i Botkyrka, Norrtälje, Sundbyberg och Södertälje finns sådant samarbete. I Sundbyberg och Södertälje finns etablerat samarbete mellan vuxna orkesterföreningar och kommunernas

¹⁹ Slutrapport RIK: Regional tillgång till idrottsanläggningar och kulturskola, 12 september 2019. [Region Stockholm, kulturförvaltningen.] Projektet finansierades av Region Stockholm, deltagande kommuner, Vinnova och Allmänna arvsfonden.

²⁰ Danderyds kommun deltog från början i KÖK, men fasar ut sin medverkan 2023–2024.

El Sistemaorkestrar. På det hela taget är dock samarbetet mellan kulturskolorna och de vuxna amatörorkestrarna ett utvecklingsområde.²¹

4.2.11 El Sistema

El Sistema är en global rörelse för musik och socialt arbete, och samtidigt en metod för att få barn att musicera och på så vis stödja barn i socialt utsatta områden. I Sverige driver *Stiftelsen El Sistema* utvecklingsprojekt och stödjer de kulturskolor som bedriver El Sistemaverksamhet. I Sverige finns El Sistema i drygt 20 kommuner och i Stockholms län i tre kommuner: Södertälje, Stockholm och Sundbyberg. I Södertälje bedrivs verksamheten i samarbete med Kungl. Filharmonikerna. Stockholms stad har valt att utföra El Sistemaverksamheten i form av Kulturskolans orkesterskola, som omfattar samarbete med Radiosymfonikerna.

El Sistema i Sundbyberg

Sundbybergs stad har El Sistema sedan 2016. Verksamheten, som är en del av kulturskolan, bedrivs i Rissne, Hallonbergen och Ursvik för barn från 5 år till årskurs 4. Från förskoleklass organiseras orkesterspel på Grönkullaskolan i Rissne. Samarbete finns med Sundbybergs orkesterförening, som ibland rekryterar musiker som lärt sig spela i El Sistemaorkestern.

El Sistema i Södertälje²²

I Södertälje kommun är El Sistema geografiskt begränsad till områdena Hovsjö och Västergård. Verksamheten omfattar närmare 400 barn och unga. Kungl. Filharmonikerna har varit engagerade sedan starten 2012 och har, i samarbete med det nationella nätverket för El Sistema, skapat *El Sistema nationalorkester*, som sedan 2019 årligen framträder i Stockholms konserthus. Liksom i Sundbyberg finns därtill, i viss utsträckning, även i Södertälje samarbete med den lokala orkesterföreningen.

El Sistema i Stockholm: Kulturskolans orkesterskola och SUSO

Kulturskolans orkesterskola tillkom 2016 då Stockholms stad organiserade sin El Sistematasning som en orkesterskola. Verksamheten är uppbyggd på följande sätt. I femton kommunala skolor i tio stadsdelar lär sig alla elever, från förskoleklass till och med årskurs två, att spela ett orkesterinstrument genom gruppundervisning och orkesterspel.²³ Totalt 1800 barn spelar i någon av 21 orkestrar på fyra olika nivåer. De som är duktigast kan gå vidare till Stockholms ungdomssymfoniorkester (SUSO). SUSO bildades ursprungligen 1978 inom den dåvarande kommunala musikskolan i Stockholm. Orkestern har 45 musiker i ålder 12 – 22 år från många kommuner i länet.

Kulturskolans orkesterskola har ett etablerat samarbete med Kungl. Musikhögskolan, Musikhögskolan Ingesund, Blåsarsymfonikerna, Radiosymfonikerna och Folkoperan (Folkoperans talangprogram), vilket ger möjlighet för de unga musikerna att möta professionella musiker och få uppträda på professionella scener. Varje år spelar Orkesterskolan / El Sistema sin avslutningskonsert i Berwaldhallen.

²¹ De flesta av Orkesterförbundets omkring 25 aktiva medlemsorkestrar i Stockholms län har inte något samarbete med kulturskolan i sin kommun. Telefonintervjuer med förbundsordförande och förbundsdirektör för Sverige Orkesterförbund.

²² I Södertälje är El Sistemaverksamheten organisatoriskt inte del av kulturskolan.

²³ Farsta, Fagersjö, Rågsved, Bredäng, Vårberg, Rinkeby, Hjulsta, Husby, Kista och Hässelby.

Stockholms unga symfoniorkester Syd (SUSS)

För elever i Huddinge, Salem och Botkyrka grundades hösten 2021 Stockholms Unga symfoniorkester Syd (SUSS). Det skedde genom att Salems kommun sökte utvecklingsbidrag från Kulturrådet. Orkestern har nu sin bas i Huddinge kulturskola och under 2024 kommer Södertälje att ansluta sig till samarbetet. SUSS är inte någon motsvarighet till SUSO, utan en instegsorkester för barn i ålder 9 – 13 år. Tillsammans med andra orkestrar för yngre barn är den viktig för kulturskolornas orkesterliv i stort.

4.2.12 Offentlig och privat regi

I Nacka, Sigtuna, Täby, Upplands-Bro och Österåker finns system där kommunen ger privata företag och andra organisationer möjlighet att utföra kulturskoleverksamhet. I samtliga fem kommuner finns en kommunal del. Mest omfattande är denna modell i Nacka och Täby. Nacka har arbetat på detta sätt sedan början 2000-talet. Sammanlagt finns där 17 "auktoriserade kulturskolor som kan väljas inom kundval kulturskola".²⁴ Av dessa är tio icke-kommunala musikskolor. Den kommunala Nacka musikskola dominerar och är större än de övriga skolorna tillsammans.²⁵ I Täby, som har arbetat med privata utförare sedan 2009, finns sex privata utförare och en kommunal verksamhet, som här utgör en mindre del av helheten.

Sigtuna har sedan 2021 ett system med en "kulturcheck", där kommunen beställer en del av kulturskoleverksamheten av privata leverantörer. En av dessa är ett produktionsbolag som i övrigt inte sysslar med undervisning. Bolaget har fyra platser i ämnet musikproduktion. Sedan 2021 är åtminstone tre av dessa elever på väg in i det professionella musiklivet.

I Sigtuna, Upplands-Bro och Österåker är den ickekommunala verksamheten mindre omfattande. Österåker har, förutom den kommunala musikskolan, en föreningsdriven och en privat musikskola. Upplands-Bro har, vid sidan av den kommunala, en privat skola (som också är verksam i Täby).

Tjänstemän i Nacka och Täby säger sig ha blandade men i huvudsak goda erfarenheter av modellen. Köerna har försvunnit eller blivit väsentligt kortare. Det kan dock uppstå konkurrenssituationer mellan de olika utförarna, genom att man bedriver liknande verksamhet på samma skolor för samma elever och ibland med samma lärare. I Täby har det totala antalet musikelever sjunkit något sedan modellen infördes, men det kan också ha andra orsaker. I Nacka noteras att systemet inte stimulerar till ett utbud, anpassat för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Fler konstformer har tillkommit och den innehållsliga bredden har blivit större, även inom musikämnet. Bland de privata utförarna dominerar populärmusikaliska uttryck, även om enstaka aktörer i Nacka, Täby och Upplands-Bro fokuserar på klassisk musik.

En annan effekt av modellen är att nya företag har uppstått, som ger arbetstillfällen för lärare. Många av lärarna studerar eller har studerat på Musikhögskolan. För alla musikskolor, privata såväl som kommunala, gäller det att ha en stabil grupp kompetenta lärare.

²⁴ <https://www.nacka.se/uppleva--gora/kulturskolor/> De privata musikskolorna är förtecknade i bilaga X.

²⁵ Nacka musikskola startade 1934 och är därmed en av Sveriges äldsta kommunala musikskolor. SOU 1968:15, s 59.

4.3 Trossamfundens musikundervisning

4.3.1 Svenska kyrkan

Svenska kyrkan har alltid tillhandahållit undervisning i orgelspel. För barn och unga är detta en viktig ingång till kyrkomusiken som har stor betydelse för rekryteringen till högre musikutbildning och därmed till det professionella musiklivet i Svenska kyrkan. Innan kyrkan skildes från staten år 2000 var denna undervisning en statlig angelägenhet som ofta var reglerad i organisternas tjänster.²⁶

Idag är Svenska kyrkans orgelundervisning vanligen inte annonserad, utan intresserade får på eget initiativ kontakta organisten i hemförsamlingen. I några fall är verksamheten mer organiserad. Här kan som exempel nämnas *Engelbrekts församlings orgelskola*, som funnits sedan 2022 och har sju elever i ålder 10 – 14 år. Församlingen tillhandahåller digitala orglar så att alla elever kan öva hemma. Undervisningen, som idag bedrivs av en kyrkans organister, kommer att utökas med ytterligare en lärartjänst 2024. En liknande orgelskola finns sedan 2009 i *Lidingö församling*. Där finns för närvarande sex platser och fyra elever i ålder 7 – 16 år. Sedan starten har fyra elever gått vidare till Lilla Akademien. I Vantörs församling finns *Hagsätra kyrkas musikskola*, som ger undervisning i orgel och piano.

Katarina kulturskola i Katarina församling (Stockholm) har ett kursutbud som mer liknar de kommunala kulturskolornas. Här får 260 elever gruppundervisning i violin, cello, gitarr och piano av sex högskoleutbildade lärare. Verksamheten bedrivs med stöd av studieförbundet Bilda.

4.3.2 Frikyrkan

Inom frikyrkan är musiken av tradition en lekmanfråga. Detta, tillsammans med det faktum att frikyrkorna vanligen har enklare orglar eller inga alls, innebär att frikyrkan inte har samma betydelse för orgelundervisningen och därmed för kyrkomusiken i stort som Svenska kyrkan. I Stockholm finns dock åtminstone ett undantag.

Musikskolan Immanuel

Immanuelskyrkans församling Stockholm driver Musikskolan Immanuel. Skolan finansieras av församlingen, studieförbundet Bilda och terminsavgifter. Skolan startade 1961 och har idag omkring 200 elever. Upptagningsområdet är väsentligt större än Stockholms stad; elever kommer från flera olika kommuner i länet. De flesta elever är mellan sex och 25 år, men undervisningen har ingen åldersbegränsning och är öppen för alla. Till stråk-, piano- och sångundervisningen är det emellertid lång kö.

Ett femtontal lärare undervisar enskilt och i grupp i sång, piano, orgel, gitarr och på stråk- och blåsinstrument. Som nybörjarnivå är undervisningen i allmänhet organiserad i grupp. Efterhand övergår man till individuell undervisning, i takt med barnens utveckling. Ensembleverksamheten är omfattande, vilket kan vara en förklaring till att skolan har varit förhållandevis framgångsrik i att behålla barnen upp i tjugofemårsåldern. Genom annan verksamhet i församlingen ges eleverna många tillfällen att framträda inför publik.

Norrmalmskyrkans musikskola

Norrmalmskyrkan har en musikskola som även den drivs i samarbete med Bilda. Musikskolan erbjuder instrumentalundervisning i gitarr, piano och ensemble (rockband). Undervisningen

²⁶ SOU 1968:15, *Musikutbildning i Sverige*, s

sker i gruppform. Till musikskolan hör också en omfattande körverksamhet för barn i alla åldrar.

4.4 Privat musikundervisning

Den privata musikundervisning som diskuteras under denna rubrik kan delas upp i *musikskolor*, som har en mer utvecklad verksamhet, och *privat, enskild musikundervisning*. Musikskolorna tillhandahåller ofta undervisning på flera instrument, har fler lärare, större genrebredd, tillgång till större lokaler och mer avancerad hemsida. Ofta bedrivs verksamheten i aktiebolagsform. De flesta musikskolorna har barn och ungdomar som främsta målgrupp, men tar ofta även de emot vuxna elever. I den privata, enskilda musikundervisningen tar läraren emot elever hemma eller i en studio.

Till de privata musikskolorna hör också de skolor som är auktoriserad utövare av kulturskoleundervisning. Flera av dessa tar också emot elever från flera kommuner.

4.4.1 Privata musikskolor

Vid sidan av kulturskolan – offentlig eller privat – finns privata musikskolor, som utan samarbete med kommunen organiserar musikundervisning. Dessa fångar upp elever som av olika skäl inte kan eller vill gå i kulturskolan. Det kan bero på brist på plats, på önskemål om fördjupning eller på intresse för viss pedagogik. Här ges några exempel.

Fiolskola.se ger stråkundervisning enskilt och i grupp. Skolan har varit verksam sedan 2012 (på heltid från och med 2024) och har 60 – 80 elever i ålder 4 – 75 år.

Kulturskolan Metapontum i Älvsjö har funnits sedan 2010 och är en del av friskolan Metapontum. Skolan är öppen för alla. Individuell undervisning för barn från förskoleklass till och med högstadiet ges i piano, fiol, gitarr, trummor och sång. Skolan har tre anställda pianolärare; av totalt 75 elever spelar närmare 60 piano.

Musikmentorn grundades 2021 av en musikhögskolestudent vid Musikhögskolan i Malmö. Verksamhetsidéen är att ge undervisning i elevens hem på olika instrument och i olika genrer. Skolan riktar sig främst till barn och de flesta av eleverna är nybörjare. Lärarna är musikhögskolestudenter. I Stockholms län har skolan omkring 50 elever, varav 30 från Stockholm. Genrefördelningen mellan klassiskt, jazz och pop och rock är ungefär 10/10/80. Musikmentorn är även verksam i Malmö och Göteborg.

Rockskolan har lokaler i Stockholms innerstad och drivs av en ideell förening som även har verksamhet i Malmö, Lund och Staffanstorps. Skolan har fyra program, varav ett "avancerat program", som "riktar sig till musiker och sångare som har en stabil musikalisk grund och som vill ta musiken till en professionell nivå inom dagens musikbransch". Rockskolan har omkring 200 elever i enskild undervisning och ett tiotal i grupprogram.

Salne piano i Mälarhöjden (Stockholms stad) ger individuell undervisning i klassiskt piano och gehörspiano. Skolan har drygt 40 elever, varav knappt hälften i ålder 7 – 20 år. Verksamheten startade i januari 2023.

Skandinaviska musikskolan startade 2017 under namnet Östermalms pianoskola. Sedan våren 2024 har skolan sina lokaler i Musikaliska vid Nybrokajen i Stockholm. 2021 bytte skolan namn och har efterhand expanderat verksamheten, som idag omfattar enskilda lektioner och gruppundervisning i piano, violin, cello, gitarr och sång. Undervisningen riktar sig till både barn och vuxna. Skolan har omkring 120 elever och ett tiotal lärare, varav de flesta har gått eller går på musikhögskola. Huvudinriktningen är klassisk musik och jazz.

MLK Voice studio (Sigtuna kommun) ger individuell undervisning i sång i alla genrer, sångträning för körer och röstrehabilitering. Studion har omkring 30 elever per månad. 75 procent är kyrkomusiker eller professionella sångare i flera genrer. Övriga är amatörer i alla åldrar.

Stockholm Opera Center på Ingarö (Värmdö kommun) arbetar sedan 2015 med elever som förbereder sig för högre studier eller studerar klassisk sång på högskolenivå eller är examinerad från högskoleutbildning. Undervisningen är organiserad i en så kallad vokalakademi med fyra elever i två år på deltid. Syftet är främst att ge stöd och fördjupning till yngre sångare som vill söka till eller redan går på högskoleutbildning. Härutöver ges sångundervisning till yrkesverksamma sångare. Skolan har 30–50 återkommande elever.

4.4.2 Privat, enskild musikundervisning

Vid sidan av de ovan nämnda skolorna finns ett betydande antal lärare som tar emot elever helt informellt, utan att verksamheten är organiserad i skolform. Denna undervisningsform är särskilt vanlig för sång och piano, men förekommer även på många andra instrument. Många lärare tar ofta emot elever i alla åldrar och på alla nivåer. De vuxna eleverna kan vara intresserade amatörer, till exempel körsångare, eller utbildade musiker som behöver pedagogiskt stöd. Volymen på verksamheten är svår att uppskatta. Som exempel kan nämnas att en sökning på sajten superprof.se efter pianolärare i "Stockholm" ger närmare 50 lärare. Variationen i erfarenhet och utbildning hos dessa lärare är stor.

4.4.3 Pedagogiska intresseorganisationer

Det finns intresseorganisationer för pedagoger inom olika fack. För sångpedagoger finns två föreningar: *Svenska sång- och talpedagogförbundet* (SSTPF) med 75 medlemmar i Stockholms län. Av dessa uppskattas mellan fem och tio arbeta med professionellt satsande elever, övriga med elever som har sången som fritidsintresse. Någon uppskattning av det totala antalet elever är svårt att göra. *Röstforum*, som innehållsmässigt är en bredare förening, har bland sina medlemmar 55 pedagoger som är verksamma i Stockholmsområdet. Av dem riktar sig 25 – 30 till sångare under utbildning eller till yrkesverksamma sångare.

Här bör noteras att många sångpedagoger inte är medlemmar, vare sig i SSTPF eller Röstforum.

Svenska pianopedagogförbundet (EPTA Sweden) har 450 medlemmar, varav 40 är aktiva pedagoger i Stockholms län. *Svenska sång- och talpedagogförbundet* har omkring 30 är aktiva i Stockholms län. Både piano- och sångpedagoger ger undervisning åt elever i alla åldrar med den mest skiftande bakgrund. Här finns barn och vuxna, amatörer på både lägre och avancerad nivå, liksom professionella musiker som under hela sin yrkestid fortsätter att gå till sin pedagog.

4.5 Grundskolor med musikinriktning

Friskolereformen 1992 har gynnat framväxten av grundskolor och gymnasieskolor med profiler av olika slag, även om musikklasser i grundskolan i några fall funnits långt tidigare.

4.5.1 Musikklasser

Gränsen mellan ”musikklass” och annan grundskola med musikprofil är inte helt tydlig. Här används begreppet musikklass huvudsakligen för att beteckna skolklasser i grundskolan, där läroplanen har anpassats för att ge mer plats åt musik, främst körsång, musikhistoria och musikteori. Efter att föregångaren till dagens Adolf Fredriks musikklasser skapats 1939 inrättades på 1960-talet och från 1980-talet och framåt musikklasser på många håll i Sverige.²⁷ För det mesta omfattar musikklasserna årskurserna 4 – 9. I Stockholms län finns idag kommunala musikklasser i Järfälla, Nacka, Sollentuna, Stockholm, Tyresö, Täby och Vallentuna.²⁸

4.5.2 Kulturamas grundskolor med musikprofil

Kulturama (som behandlas mer utförligt i avsnittet om högskoleförberedande utbildningar) har tre grundskolor i Stockholms län: Danvikstull (årskurs 4 – 5), Hammarby sjöstad (årskurs 6 – 9) och i Sundbyberg (årskurs 4 – 9). Inom musikområdet kan eleverna välja mellan två profiler: Musikal och Musik och sång. Omkring 900 elever läser någon av musikprofilerna.

4.5.3 Lilla Akademiens grundskola

Lilla Akademien (som behandlas mer utförligt i nästa avsnitt) inledde sin verksamhet 1994 som renodlad musikskola med inriktning på klassisk musik. 1998 ändrades verksamheten till en friskola med förskola och grundskola. Till skillnad från musikklasserna ligger tonvikten helt på instrumental musik. Varje barn spelar ett instrument och får enskild undervisning varje vecka. Lilla Akademien har 24 platser i förskoleklass och totalt 254 platser i grundskolan (25–30 barn per årskurs).

4.5.4 Grundskolan Metapontums musikprofil

Metapontum är en privat friskola i Älvsjö med förskola och grundskola. Skolan ägs av utbildningskoncernen Atvexa och har i grundskolan två profiler: matematik och musik. Utöver förskola och grundskola har Metapontum en kulturskola; se avsnittet om privata musikskolor ovan.

4.5.5 Pops Academy Östermalm

Pops Academy Östermalm är en privat friskola på Valhallavägen med undervisning för årskurs 4–9. Skolan, som ägs av Academedia, grundades 2015. Idag har skolan även verksamhet i Örebro, Malmö och Umeå. Pops Academy Östermalm har ca 50 elever per årskurs.

4.6 Gymnasieskolor med musikprofil

²⁷ SOU 1968:15, [Musikutbildning i Sverige], s. 37 f.

²⁸ Se tabell 4. Järfälla musikklasser ska läggas ner på grund av minskat elevunderlag. Utfasningen påbörjas hösten 2024.

I Stockholms län finns 13 utbildningsanordnare av gymnasieutbildning med musikprofil. Sammantaget motsvarar det 27 olika gymnasieprogram. Skolorna ges i det följande en översiktlig beskrivning. Fakta om varje skola återfinns i tabell 5. Dessa uppgifter, liksom uppskattningar av hur många elever som går vidare till annan utbildning eller professionell musikverksamhet, kommer i de flesta fall från rektor, biträdande rektor eller motsvarande och i några fall från musiklärare. Bedömningarna av hur många elever som fortsätter inom musiken är därmed något osäkra.

Södra Latins gymnasium (Stockholm) som har spetsutbildning i musik med riksintag. Musikaliskt ligger tonvikten på jazz och klassiskt. 66 elever per årskurs läser musikutbildningen och av dem går knappt tio direkt vidare till musikhögskola, 20 – 30 till musikfolkhögskola och 10 – 20 direkt till professionell verksamhet i musiklivet.

Skolan har en symfoniorkester men har svårt att rekrytera elever till träblås- och stråkinstrument, vilket antas bero på att kulturskolorna har dragit ner på den individuella undervisningen.

På *Kungsholmens gymnasium och Stockholms musikgymnasium* (Stockholm) kan det naturvetenskapliga och det samhällsvetenskapliga programmet väljas med körsångsprofil. "Stockholms musikgymnasium" är benämningen på körsektionen. Hösten 2023 har musikgymnasiet drygt 260 elever, men målet är att komma upp i 297 (99 per årskurs).

S:t Eriks gymnasium (Stockholm) har ett estetiskt program med tre varianter av musikinriktning: musik, musikal och musikproduktion. S:t Eriks undervisning har fokus på populärmusik.

Blackebergs gymnasium (Stockholm) har ett naturvetenskapligt program med "särskild variant musik". Ensembleundervisningen har genremässig bredd, men med tyngdpunkt på pop och rock och musikalproduktion.

Lilla Akademiens musikgymnasium (Stockholm) har ett estetiskt program med spetsutbildning och riksintag. Musikaliskt har undervisningen sin tyngdpunkt i klassisk instrumentalmusik, men omfattar också folkmusik och jazz. Under alla tre åren får varje elev får 80 minuters individuell undervisning i veckan på sitt huvudinstrument och 40 minuter på sitt biinstrument. Till detta kommer orkester, ensemble och kör, liksom musikteori, komposition och musikproduktion. Vid sidan av musiken kan eleverna välja mellan naturvetenskapliga, samhällsvetenskapliga, estetiska kurser och språk. Gymnasiet har 145 elever, men ökar successivt mot målet 180 elever. Eleverna kommer från hela Stockholms län och, genom riksintaget, från kommuner i stora delar av Sverige från Skåne till Hälsingland.

I genomsnitt 70 % av eleverna vid Lilla Akademien går vidare till någon musikhögskola, direkt efter gymnasiet eller efter att gått Lilla Akademiens egen högskoleförberedande utbildning (*pre-college*).

Lilla Akademien samarbetar på flera sätt med Kungliga Musikhögskolan. Flera lärare undervisar på båda skolorna och man samarbetar kring gästlärare utifrån.

Lilla Akademien har sina lokaler på Norrtullsgatan, där det också finns en konsertsal med plats för 300 personer.

Stiftelsen Lilla Akademien är en idéburen organisation, som äger två aktiebolag, vilka i sin tur driver skolans verksamheter. Efter hand har undervisning på olika nivåer tillkommit, så att Lilla Akademien nu har undervisning på alla nivåer från förskola till en eftergymnasial, högskoleförberedande utbildning. Totalt har skolan drygt 700 elever i åldern 4 – 25 år. Skolan har sina lokaler i Liljeholmen.

Nordiska musikgymnasiet i Liljeholmen (Stockholm) inledde sin verksamhet 2001 och har riksrekryterande estetisk spetsutbildning. Skolan tar in 20 elever per år och det totala antalet är 60. Eleverna kommer från hela landet och även från Norge och Finland. Undervisning bedrivs på de flesta orkesterinstrument, liksom på gitarr, piano, orgel, cembalo och i sång. En stor del av eleverna går vidare till högre musikutbildning i Sverige eller utomlands. Det är vanligt att de förbereder sig med ett år på folkhögskola eller annan högskoleförberedande utbildning.

Stockholms estetiska gymnasium ligger på Trekantsvägen, nära Liljeholmen (Stockholm). Skolan drivs i formen av en ekonomisk förening som ägs av elever och personal.²⁹ Den har riksintag och erbjuder tre inriktningar: dans, teater och musik. Inom musiken finns fyra program: sångare/musiker, multi-musiker, singer-songwriter och musikproduktion. (Det sistnämnda ämnet läses av alla.) Skolan har 35 platser per årskurs, varav 25 går programmet sångare/musiker. Den musikaliska tyngdpunkten ligger inom det populärmusikaliska fältet, men skolan har också klassisk musik och folk- och världsmusik.

Skolan uppskattar att 10 – 20 % går vidare till musikhögskola inom några år. En dryg tredjedel uppskattas fortsätta med musik, åtminstone på deltid.

Kulturama gymnasium (Stockholm) inrättades 2002. Skolan har sina lokaler i Hammarby sjöstad och är en del av Medborgarskolan. Det estetiska programmet har fyra musikprofiler med riksintag: artist och musiker; låtskrivare och artist; musikal och musikproduktion. Omkring 150 elever läser musikprofil (50 per årskurs). Utöver det estetiska programmets musikprofiler finns på det naturvetenskapliga programmet en särskild variant "musik", även den med riksintag. Gymnasiet rekryterar elever från upp till 75 kommuner i stora delar av Sverige.

Cybergymnasiet på Vanadisvägen (Stockholm) drivs av Academedia. Skolan har ett estetiskt program med riksintag. Inom musiken är "profil beats" den enda inriktningen. Cybergymnasiet har 55 elever i musik och bedömer att 35 % går vidare till musikhögskola eller direkt till det professionella musiklivet.

Fryshuset gymnasium (Stockholm) drivs av Stiftelsen Fryshuset och har sina lokaler i Södra Hammarbyhamnen. Skolan har ett estetiskt program med riksintag, där tre av sju inriktningar är musik: musiker, singer/song-writer och musikproduktion. Tyngdpunkten ligger på det populärmusikaliska. Det totala antalet elever inom de tre musikinriktningarna är 135 (ca 45 per år). Av dessa går 3–4 inom några år vidare till musikhögskola och en eller två direkt till professionell musikutövning.

Vid sidan av det estetiska programmet har skolan flera andra program där "passion musik" kan väljas som tillval.

²⁹ Eleverna erbjuds att betala medlemskap i den ekonomiska föreningen.

Rudbeck (Sollentuna) har riksintag till ”särskild variant musik”, som kan väljas på naturvetenskapligt och samhällsvetenskapligt program. 15–20 elever per år tas in och det totala antalet är mellan 50 och 60. Genomsnittligt kanske 2–4 elever per år på något sätt söker sig vidare inom musiken.

Östra gymnasiet (Huddinge) har totalt ca 50 elever på inriktningen Estet musik. Av dessa kanske 1–2 per år har ambitioner att gå vidare till musikhögskola eller söka sig andra vägar till det professionella musiklivet.

Upplands-Brogymnasiet (Upplands-Bro) har ett estetiskt program med musikinriktning och tar in ca 20 elever in per år. Undervisningen sker i samarbete med kommunens kulturskola.

Rytmus musikgymnasium, med lokaler i Sickla (Nacka) är en del av utbildningskoncernen Academedia. Skolan har ett estetiskt program med fyra olika musikinriktningar, helt inriktade på populärmusik: instrument/sång och singer/songwriter, musikproduktion och musik/sam (från och med 2024; ett samhällsvetenskapligt program med extra mycket musik). En tidigare inriktning på vokalgrupp läggs ner efter våren 2024.

Hösten 2023 hade Rytmus 168 platser per årskurs. Många elever fortsätter till folkhögskola för att i några fall söka till musikhögskola. De som går singer/songwriter vill gärna söka sig till Musikmakarna i Örnsköldsvik, som har ett tvåårigt yrkeshögskoleprogram, *Songwriters Academy of Sweden*.³⁰ Omkring tio elever per år försöker direkt försörja sig på hel- eller deltid i det professionella musiklivet.

Rytmus bedriver även kulturskoleverksamhet i Nacka kommun.

Tibble gymnasium, campus Täby (Täby), är en del av friskolekoncernen Cedergrenska. Tibble har i sitt utbud ett estetiskt program med två olika inriktningar om vardera tio platser: musik och musikal.

5. Andra aktörer och verksamheter inriktade mot unga musiker

För att uppmuntra och stödja den musikaliska utvecklingen hos barn, ungdomar och unga utbildade musiker, och samtidigt på lång sikt säkerställa att musiklivet kan försörjas med musiker på hög nivå, har många initiativ tagits.

Bland viktiga initiativtagare, organisatörer och projektägare kan nämnas Kungl. Musikaliska Akademien, Riksförbundet Unga musikanter, Orkesterförbundet, flera länsmusikorganisationer och Nätverket för professionell blåsmusik i Sverige.

De professionella orkestrarna Kungl. Filharmonikerna, Radiosymfonikerna och Blåarsymfonikerna är också engagerade i många projekt som syftar till att stödja musikelever och musikstudenter på alla nivåer.

Det finns också privata aktörer, men dessa har karaktär av mer eller mindre informella nätverk, vars verksamhet är svårare att kartlägga. Ett exempel är Föreningen

³⁰ Huvudman och utbildningsanordnare är Mellansels folkhögskola.

Musikbranschutbildarna, som tillsammans med Musik Sverige och med stöd av Kulturrådet tagit fram rapporten *Musikbranschens kompetens och utveckling 2023 – 2027*.³¹

5.1 Kungl. Musikaliska Akademien

Musikaliska Akademien stödjer utbildning och forskning inom musiklivet, delar ut priser och stipendier, tar initiativ och stödjer projekt och nätverk samt är medarrangör i musiktävlingar.

Akademien förvaltar stipendiefonder, vars avkastning ska främja utbildning för unga musikstudenter. Det finns två slags stipendier: nationella och lokala. De omkring 90 nationella stipendierna kan sökas av musiker inom konstmusik, folkmusik och jazz, samt av dirigenter, kompositörer och instrumenttekniker. Därtill finns omkring 150 lokala stipendier, som är avsedda för studenter inskrivna vid någon av landets musik- eller operahögskolor. Dessa administreras av högskolorna själva. Härtill finns ca 200 ej sökbara ungdomsstipendier avsedda främst för studenter vid spetsgymnasier.

Bland Musikaliska Akademiens initiativ kan nämnas *Musiklyftet*, en påverkanskampanj som Akademien bedriver tillsammans med Kungl. Musikhögskolan och Svensk Scenkonst med syfte att säkra återväxten av svenska musiker genom att lyfta musikens status i hela utbildningskedjan från förskola och uppåt.

Musikaliska Akademien är beskyddare av nätverket *Unga tankar om musik*, som under en uppbyggnadsfas är en del av akademiens verksamhet. Unga tankar om musik är en tankesmedja som bland annat ska ”värna om musikutbildningen på alla nivåer och dess betydelse för återväxten av musiker...”.

Akademien är del av *Nätverket för professionell blåsmusik i Sverige*, och medarrangör i *Blåsmusikpriset*, som från och med 2024 är uppdelat i två tävlingar: klassiskt blås och jazz/storband. Blåsmusikpriset fördelas mellan de orkestrar som ingår i nätverket.

Akademien är medarrangör av musiktävlingarna *Solistpriset* och *Eric Ericson Award* för unga kördirigenter. Solistprisets final genomförs i vartannat år i Berwaldhallen och vartannat år i Göteborgs konserthus. För Eric Ericson Award är Sveriges Radio genom Berwaldhallen huvudarrangör. Sedan 2021 genomförs tävlingen vart tredje år.

5.2 Stockholms läns blåsarsymfoniker

Förutom samarbetet med Akademien i Nätverket för professionell blåsmusik i Sverige stödjer Blåsarsymfonikerna länets kulturskolor genom ett stort antal samspelsprojekt.³² Under 2023 nådde orkestern kulturskolorna i drygt hälften av länets kommuner. Som exempel på långsiktiga samarbeten kan nämnas arbete med SUSO och El Sistema Stockholm, och ett samarbete med det nätverk för blåsare som kulturskolorna i Nacka, Tyresö och Värmdö har. Ett annat projekt med långsiktigt syfte genomfördes i Österåker, där alla 100 barn i årskurs ett fick prova på att spela blåskvintett, vilket ledde till att hälften av barnen började spela i kulturskolan.

³¹ Den ideella Föreningen Musikbranschutbildarna har fem medlemmar: Audio Production Academy, Musikmakarna, DMG Education, Musik- och eventarrangör (Campus Nyköping) och Linnéuniversitetet. Föreningen är huvudsakligen inriktad mot management i musikbranschen.

³² Region Stockholm stödjer Blåsarsymfonikernas med 14,2 miljoner kr 2024.

Tillsammans med Norrbottensmusiken och Musik i Syd koordinerar också Blåsarsymfonikerna projektet *Swedish Wind Power*, som finansieras av Kulturrådet och Svenska Postkodstiftelsen. Projektet löper i två år från augusti 2022 och genomförs i samarbete med musikhögskolorna i Stockholm, Piteå och Malmö samt Marinens musikkår i Karlskrona. Syftet är att få barn i ålder 5–15 år att spela och ta del av blåsmusik.

5.3 Stockholms konserthusstiftelse / Kungl. Filharmonikerna

Region Stockholm är huvudman och huvudfinansierare för Stockholms konserthusstiftelse med Kungl. Filharmonikerna. År 2024 utgör det ekonomiska stödet från Regionens kulturnämnd till Konserthusstiftelsen 175 miljoner kronor.

5.3.1 Orkesterakademien

Kungl. Filharmonikerna organiserar tillsammans med Musikhögskolan i Piteå en påbyggnadsutbildning för unga instrumentalister som vill bli orkestermusiker. Kursen omfattar 1 år studier på heltid (60 hp). Utbildningsanordnare är Luleå tekniska universitet. Orkesterakademien, som inrättades 2016, tar emot tio studenter på tio olika instrument per år. Utbildningen vänder sig till unga musiker i både Sverige och utlandet. Motsvarande akademier finns på flera håll i utlandet.

Undervisningen är förlagd till Stockholms konserthus. Flertalet lärare och handledare är stämledare i Filharmonikerna. I utbildningen ingår individuell instrumentundervisning, orkesterspel och kammarmusik.

Flera av dem som har examinerats från Orkesterakademien har fått anställning i Filharmonikerna eller i andra symfoniorkestrar i Sverige och utlandet.

5.3.2 Andra initiativ av Konserthusstiftelsen/Kungl. Filharmonikerna

Konserthuset/Filharmonikerna arrangerar återkommande aktiviteter som syftar till att inspirera unga musiker. Vid några tillfällen under spelåret organiseras möten ("mästarklasser"), då elever och studenter på olika nivåer får ta del av gästande artisters erfarenheter. Arrangemangen kan rikta sig till kulturskoleelever, El Sistemaelever, gymnasieelever och till deltagarna i Orkesterakademien.

Varje vår arrangerar Konserthuset, i samarbete med Svensk Jazz, *Blue House Youth Jazz Festival*. Under tre dagar framträder professionella jazzmusiker på internationell nivå, både på scenen och i workshops. Festivalen vänder sig i första hand till elever och lärare vid landets alla kulturskolor, estetiska gymnasieprogram, folkhögskolor och musikhögskolor. Evenemanget tar årligen emot 400 deltagare.

Konserthusstiftelsen stödjer Nationell centrum för unga musiktalanger, vilket beskrivs längre fram.

5.4 Sveriges Radios symfoniorkester, Radiokören och Berwaldhallen

Radiosymfonikerna stödjer, som nämnts ovan, Stockholms kulturskolas orkesterskola/El Sistema. Det innefattar bland annat att musiker från orkestern vid fyra tillfällen om året spelar kammarmusik och orkestermusik tillsammans med El Sistemaeleverna i Skärholmen

och Farsta. Vidare arrangeras El Sistemas årliga avslutningskonsert i Berwaldhallen. Ett liknande samarbete finns med SUSO.

Sveriges Radio har ett mångårigt, årligen återkommande samarbete där Nacka Musikklasser ger luciakonsert i Berwaldhallen tillsammans med musiker ur Radiosymfonikerna.

Förutom de nämnda samarbetena med Stockholms kulturskola och med Musikaliska Akademien, är Radiosymfonikerna medfinansierare av Nationellt centrum för musiktalanger (se nedan).

Radiosymfonikerna tar emot praktikanter från Musikhögskolan som ett led i deras utbildning. Oftast handlar det om stråkmusiker, som får spela ett antal produktionsveckor per säsong.

Radiosymfonikerna och Radiokören arrangerar årligen workshops och mästarklasser för Kungl. Musikhögskolans studenter i dirigering. Vid dessa får studenterna arbeta med orkestern eller kören under ledning av inbjudna dirigenter på internationell nivå.

För musiker som är nyexaminerade från musikhögskola har Sveriges Radio ett residensprogram kallat "Klassiska artister", där en ung musiker får ett stort antal möjligheter under ett: framträda som solist med orkestern eller kören, spela kammarmusik m.m.

5.5 Riksförbundet Unga musikanter (RUM)

Riksförbundet Unga musikanter, som har funnits sedan 1978, stöds av Region Stockholm.³³ Organisationen har 40 medlemsföreningar i 17 kommuner i Stockholms län, omfattande sammanlagt cirka 2000 barn och ungdomar. Omkring hälften av lokalföreningarna i länet är knutna till kulturskolor och ofta bildade av ensembler eller orkestrar i kulturskolorna.³⁴ RUM kan i viss utsträckning ge ekonomiskt stöd till samarbeten mellan ensembler och orkestrar i kulturskolor i olika kommuner. Ett exempel är orkestersamarbetet mellan Nacka, Tyresö och Värmdö.

RUM stödjer musikundervisning för unga på flera sätt. Här kan nämnas två årligen återkommande verksamheter. Den ena är höstlovsorkestern STORK, som har funnits i många år, från början i samarbete mellan Länsmusikerna och RUM. STORK organiseras nu helt av RUM och genomförs under fem dagar på höstlovet med omkring 50 deltagare. Till STORK knyts professionella pedagoger och en professionell dirigent och deltagarna får möjlighet att spela i symfoniorkesterformat. Som avslutning genomförs en konsert, ofta på Nybrokajen, i stora salen i Musikaliska.

Den andra återkommande verksamheten är sommarlägret på Ekebyholms slott utanför Rimbo. Det riktar sig till barn och ungdomar i ålder 11 – 22 år. De deltar med ensembler av olika slag och olika format: blåsorkestrar, stråkorkestrar, storband, stråkkvartetter etc. Lägret brukar samla omkring 70 deltagare, varav cirka 80 procent kommer från Stockholmsområdet.

I maj 2024 organiserar RUM en symfoniorkesterdag i Stockholms konserthus med totalt omkring 120 deltagare från bland andra Stockholms ungdomssymfoniorkester syd (SUSS), El Sistema Södertälje, Nacka musikskolas stråkorkester och Stockholms ungdomssinfonietta.

³³ RUM får del av Region Stockholms kulturnämnds stöd till ungdomsorganisationer på distriktsnivå.

³⁴ <https://stockholm.rum.se/foreningar-som-ar-med-vart-distrikt/>

5.6 Nationellt centrum för musiktalanger (YOMA)

Nationellt centrum för musiktalanger är en ideell förening med säte i Vänersborg. Verksamheten kom till i samband med att en tävling för unga musiker, Polstjärnepriset, instiftades 2007. Föreningen stöds av Vänersborgs kommun, Kulturrådet och fyra regioner: Västra Götaland, Stockholm, Gävleborg och Västmanland. I Stockholm är Kungl. Filharmonikerna, Sveriges Radios symfoniorkester och Blåsarsymfonikerna medlemmar.³⁵

Verksamheten riktar sig till barn och ungdomar i ålder 10–18 år och ger möjlighet för elever, oberoende av bostadsort, att möta lärare via skärm. Föreningen organiserar veckoslutskurser varje månad. Eleverna kan delta hemma i bostaden eller fysiskt i Vänersborg. Från Stockholms län deltar 50 unika elever och sju lärare på plats eller i on-lineundervisningen, varav flera från Radiosymfonikerna och Filharmonikerna. För begåvade elever finns möjlighet till 30 extra heltimmars undervisning per år.

Tävlingen *Polstjärnepriset* har som syfte att uppmärksamma och stödja unga musiktalanger. I samband med tävlingen organiseras undervisning och seminarier samt orkester- och ensemblespel. Polstjärneprisets Symfoniorkester genomför en konsert årligen i Stockholms konserthus. Tävlingen är numera en nordisk tävling. Knappt hälften av de drygt 20 svenska deltagarna 2024 kom från Stockholms län.

En gång om året, på våren, organiseras en kurshelg i Stockholm. Det sker i samarbete med Kungl. Musikhögskolan, som står för lokaler och pedagogiskt stöd. Under kursen i Stockholm deltar de flesta på plats, men även denna kurs kan följas on-line. Kursen 2024 kommer att ta emot 150 elever. Många elever kommer från Stockholmsregionen, men även från de andra deltagande regionerna. Hösten 2024 genomförs en vecka, då Nationellt centrum samarbetar med El Sistema i Södertälje och El Sistema Nationalorkester.

Varje år går 10–20 elever vidare till högre musikutbildning i Sverige och ungefär hälften så många till utländsk musikhögskola.

5.7 Folkoperans talangprogram

Folkoperan, som delvis finansieras av Region Stockholms kulturnämnd, skapade 2022 ett talangprogram som spänner över hela utbildningskedjan från grundskola till nyexaminerade sångare och dirigenter.³⁶ Programmet har två sektioner. I "Talang orkester elever" får unga ett femtiotal orkestermusiker (12–17 år) från Stockholms kulturskolas orkesterskola/El Sistema följa en operaproduktion, ta del av ett mentorsprogram samt vara med i produktionen av sommaropera i liten skala.

I den andra sektionen, "Talang on stage", antas varje år sex sångare och tre dirigenter, alla nyexaminerade från musikhögskola eller motsvarande. För varje sångare och dirigent utformas ett individuellt program, där deltagarna får lära sig operaproduktion från grunden. Talang on stage genomförs i samarbete med Stockholms konstnärliga högskola, Högskolan för scen och musik i Göteborg, Kungl. Musikhögskolan och Musik- och operahögskolan vid Mälardalens universitet.

³⁵ Verksamheten finansieras till största delen av Vänersborgs kommun, Kulturrådet och de fyra deltagande regionerna. Den totala budgeten är ca 8 mkr, varav Region Stockholms kulturnämnd bidrar med 300 tkr.

³⁶ Folkoperan har 7,9 miljoner kr i stöd av Region Stockholm 2024.

5.8 Sommarkurs för unga pianister

Svenska pianopedagogförbundet (EPTA Sweden) driver sedan flera år, i samarbete med Kungl. Musikhögskolan, en sommarkurs för unga pianister. Kursen pågår i en vecka och tar emot ett tjugotal svenska och utländska pianister i ålder 15 – 23 år. Musikhögskolan står för lokaler och lärare.

6. Eftergymnasiala och högskoleförberedande utbildningar

Ungdomar med professionella ambitioner kan, efter gymnasiet, söka direkt till högre musikutbildning. Många behöver dock höja sin musikaliska förmåga och väljer därför att söka sig till en *högskoleförberedande utbildning*, för att under ett eller två år fördjupa sig och vässa sin musikaliska förmåga och först därefter söka högre utbildning eller gå direkt ut i professionell verksamhet. Det finns flera utbildningsanordnare som organiserar sådana eftergymnasiala utbildningar. Här spelar folkhögskolorna, studieförbunden och privata skolor stor roll, liksom privat, enskild musikundervisning. Uppgifterna om hur många som går vidare till annan musikutbildning eller till professionell verksamhet har lämnats av skolorna själv och är i de flesta fall osäkra.

6.1 Folkhögskolor

Det finns i Stockholms län åtta folkhögskolor med musikundervisning, som i olika grad kan förbereda för musikhögskola eller professionell musikverksamhet.³⁷ Region Stockholm ger omfattande bidrag till högskolorna i länet, liksom mobilitetsstöd till studenter som läser vid folkhögskolor utanför länet. Detta kan nyttjas av dem som vill studera vid musikfolkhögskolor i andra delar av landet.³⁸

Birkagårdens folkhögskola drivs av ABF Stockholm och Stiftelsen Birkagården. Skolan bildades 1917 och har haft musiklinje sedan 1962. Skolan har två musiklinjer: den klassiska (1–2 år) och rockmusiklinjen. Den klassiska linjen är främst högskoleförberedande och av de totalt ca 35 elever går omkring hälften går vidare till musikhögskola. Nästan alla fortsätter att musicera i något sammanhang.

Rockmusiklinjen skapades 1989. Utbildningen är ettårig och har 60 platser. Många har gått på andra folkhögskolor tidigare. Omkring 20 % går vidare till musikhögskola. I stort sett alla etablerar sig i det professionella musiklivet.

Bromma folkhögskola (Stockholm) tillhör Equmeniakyrkan. Den bildades 2014 som en sammanslagning av Lidingö folkhögskola och Betels folkhögskola, som haft musikutbildning sedan 1970-talet. "Musiklinjen Betel" är en utbildning på ett eller två år på heltid med flera

³⁷ Hagaberg folkhögskola i Södertälje, har en allmän linje med musik som tillval. Den behandlas inte i denna rapport.

³⁸ De åtta folkhögskolorna som nämns här får sammanlagt ca 13,7 mkr i stöd från Region Stockholm.

olika inriktningar (se tabell X). Sammantaget har skolan 35 musikelever, varav omkring en tredjedel går vidare till musikhögskola.

Fryshusets folkhögskola i Södra Hammarbyhamnen (Stockholm) drivs av Stiftelsen Fryshuset och startade 2015. Här finns tre kurser i musikproduktion och låtskrivande, och i *music management*. Kurserna har ca 85 elever, varav 10–15 går vidare till professionell musikverksamhet och några enstaka till musikhögskola.

Kaggeholms folkhögskola på Rörstrandsgatan (Stockholm) drivs av Pingstskolorna. Skolan har sedan starten 1943 varit knuten till Pingströrelsen. 2020 flyttade skolan från Kaggeholms slott på Ekerö till Rörstrands slott i Birkastan. Skolan har musikutbildning med två profiler: ensemble och låtskrivare. Totalt studerar ca 25 elever, varav en tredjedel går vidare direkt till musikhögskola och ytterligare några efter ett par år.

Sigtuna folkhögskola har Sigtunastiftelsen, Sensus och Svenska kyrkans unga som huvudmän. Skolan har två ettåriga distanskurser i musikproduktion på halvtid och en sommarkurs i brukspiano. Totalt studerar 32 elever, varav hälften fortsätter till annan musikutbildning och en tredjedel går vidare direkt till professionell musikverksamhet.

Skeppsholmens folkhögskola (Stockholm) drivs som en ideell förening och har en tvåårig musikkurs med start vartannat år. Skolan tar in 25 elever, varav omkring 20 fortsätter det andra året. Omkring fem elever fortsätter till musikhögskola, men flera fortsätter till Gotlands tonsättarskola eller till andra folkhögskolor.

Väddö folkhögskola (Norrtälje) drivs av Stiftelsen Väddö och Södertörns folkhögskolor. Skolan startade 1879 och är därmed länets äldsta. Från början och fram till 2002 drevs den av landstinget. Sedan 2009 finns en halvårskurs i irländsk folkmusik med 12–18 deltagare. Flera av dessa går vidare till andra folkhögskolor och några söker sig till musikhögskola. Flera startar band och uppträder regelbundet som folkmusiker.

Ågesta folkhögskola (Huddinge) drivs av Frälsningsarmén, som 1958 inrättade Dalarö folkhögskola. Där fanns redan från början en musiklinje med brassprofil. 2006 flyttade skolan till Ågesta och bytte namn. Brasslinjen gjordes om till en klassisk linje, men den lades ner omkring 2010 i brist på elever. Nu har skolans musiklinje tre ettåriga linjer: ensemblemusiker, digital musikproduktion och topliner. Totalt har dessa utbildningar omkring 35 studenter.

Ensemblelinjen har 16 elever, varav de flesta söker sig vidare till annan folkhögskola efter Ågesta. Ett mindre antal går direkt till musikhögskola. Den stora majoriteten fortsätter med musik på hel- eller deltid.

6.2 Lilla Akademiens Pre-College

Lilla Akademien, som har beskrivits ovan, har en s.k. pre-college-utbildning, en högskoleförberedande utbildning. Eleverna kan gå ett grundår (20 platser) och sedan välja ett fördjupningsår (10 platser), eller välja att söka direkt till fördjupningsåret. För många elever blir detta en brygga till musikhögskola, i Sverige eller utomlands. Utbildningen står under överinseende av Myndigheten för yrkeshögskolan som en konst- och kulturutbildning.

6.3 Kulturamas konstnärliga utbildningar

Kulturama har nio konst- och kulturutbildningar inom musikområdet: musiker, sångare, musikproducent, låtskrivare och artist, musikalartist, sång klassisk och musikal samt opera (Stockholm operastudio 1 och 2). De är ett- eller tvååriga högskoleförberedande kurser och står som konst- och kulturutbildning under statlig tillsyn. Totalt finns ca 160 platser. Omkring 20 procent av dem som studerar musik går vidare till högre utbildning efter avslutad utbildning hos Kulturamas konstnärliga utbildningar. En del går direkt ut i en konstnärlig bransch och andra väljer annan väg.

6.4 Studieförbunden

ABF, Folkuniversitetet, Medborgarskolan, Sensus, Studieförbundet Vuxenskolan, som alla stöds av Region Stockholm, har ett stort utbud av kurser i instrumentalspel och sång.³⁹ Dessa kurser har i allmänhet inte fokus på professionellt musicerande. Flera av studieförbunden tillhandahåller eller subventionerar repetitionslokaler för band. Några har också utrustade musikstudior.

Folkuniversitetet har två kurser i klassisk sång, opera och musikal som delvis kan vara högskoleförberedande. Folkuniversitetet är huvudman för *Balettakademien*, som har en ettårig musikalutbildning med ett tjugotal studerande. Dessa söker sig efter utbildningen ofta till Base 23 eller till någon av musikalutbildningarna i Göteborg.⁴⁰

Till Folkuniversitetet hör också *Musikinstrumentakademien* i Upplands-Väsby, som har en kostnadsfri, treårig yrkeshögskoleutbildning till gitarrbyggare.

Medborgarskolan driver Kulturama, som har behandlats ovan.

Sensus, som har sitt ursprung i Sveriges kyrkliga studieförbund, KFUK-KFUM:s studieförbund och TBV, har en verksamhetsgren, *Sensus musik*, som ger olika slags stöd med repetitionslokaler och produktionsteknik med mera för musikgrupper.

Studieförbundet Vuxenskolan tillhandahåller ett nittiototal replokaler för band i Stockholms län, varav omkring 50 i Stockholms stad.

Studieförbundet Bilda för kyrka och samhälle (före 2003: Frikyrkliga studieförbundet) stödjer musikskolorna i Immanuelskyrkan och Norrmalmskyrkan. Bilda hjälper också band med repetitionslokaler, ljud- och ljus teknik och stöd till produktion.

³⁹ Kulturrens bildningsverksamhet upphörde med sin folkbildningsverksamhet den 31 december 2023.

Region Stockholms kulturnämnd stödjer totalt nio studieförbund på distriktsnivå med 35 miljoner kr årligen.

⁴⁰ Base 23, en privat dansskola i Stockholm, har en tvåårig kurs, "Stockholm musikalartistutbildning", med 20 elever per läsår och fokus på dans.

7 Högskolor

De skolor som organiserar högre musikutbildning erbjuder ett stort utbud av program och fristående kurser på flera nivåer och med stor musikalisk genrebredd. Examenstrukturen är kandidat, magister och master. På högskolenivå har *forskning* efter hand blivit en allt mer omfattande verksamhet.

I Stockholms län finns tre högskolor som helt eller delvis ger musikutbildning: Kungl. Musikhögskolan (KMH), Stockholms konstnärliga högskola (SKH) och Stockholms musikpedagogiska institut (SMI).⁴¹ Till dessa kan läggas Kungl. Tekniska Högskolan, med vilken Musikhögskolan samarbetar i forskningsprojekt. Filharmonikernas orkesterakademi är också en högskoleutbildning, men har Musikhögskolan i Piteå (genom Luleå tekniska universitet) som utbildningsanordnare.

Den kyrkomusikerutbildning som sedan 1959 funnits på Stora Sköndal i Stockholm (från 1998 en del av Marie Cederschiöld högskola) upphörde den 1 januari 2024, enligt beslut av högskolan i december 2023. Någon intagning gjordes inte hösten 2023.

7.1 Kungl. Musikhögskolan

Kungl. Musikhögskolan (KMH) inrättades 1771, som del av Kungl. Musikaliska akademien, vars huvudmannaskap kvarstod till 1971, då skolan blev den statliga förvaltningsmyndighet den är idag. Därmed är KMH den enda musikhögskolan i Sverige som är självständig, och inte en del av en större högskola eller ett universitet. Huvuddelen av undervisningen bedrivs på Valhallavägen i Stockholm, medan en stor del av kammarmusikutbildningen sker på Edsbergs slott i Sollentuna kommun.

KMH är en stor utbildningsanordnare. År 2022 hade skolan 660 studenter på kandidat- och masternivå.⁴² Utbildningssystemet omfattar program och kurser som i stort kan delas in i fyra grupper: program på grundläggande nivå (12 treåriga kandidatprogram; 180 hp), program på avancerad nivå (18 tvååriga masterprogram, 120 hp), ämneslärarprogram och kompletterande pedagogisk utbildning (6 program), samt 38 fristående kurser.

Kandidat- och masterprogram

Den stora mängden program på kandidat- och masternivå speglar den innehållsliga bredden och djupet i KMH:s verksamhet. Därtill kommer lärarutbildning, forskning och medverkan i samarbetsprojekt med andra utbildningsanordnare i Sverige och Europa.

Kandidatprogrammen omfattar bland annat dirigentutbildning, komposition, musikerutbildning, musikproduktion och musikterapi. På *masternivå* finns program med motsvarande inriktning men med ytterligare diversifiering. Vidare finns masterprogram i AIM (konstnärlig interdisciplinär master) och Contemporary performance and composition

⁴¹ Den kyrkomusikerutbildning som tidigare organiserades av Marie Cederschiöld högskola (Ersta-Stora Sköndal) är nedlagd genom beslut 2023–12–20. De sista eleverna utexaminerades våren 2023.

⁴² Studenternas fördelning på de olika programmen anges i tabell 8.

(CoPeCo). Dessa två senare program genomförs i samarbete med externa nationella och internationella parter.

Läraryrket

KMH utbildar musikhögskolor genom *ämnesläraryrket* (300–330 hp) och genom kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), ett masterprogram för dem som tidigare har studerat något av kandidatprogrammen.

Genreområden

I perspektiv av olika genrer har KMH:s utbildningsystem en stor bredd, som kan sägas avspegla musiklivet i stort. Genrerna kan delas in i tre områden: klassisk musik (dirigering, kyrkomusik, tidig musik, solistiskt och kammarmusikaliskt spel), jazz (där även pop och rock ingår), samt folkmusik (med inriktning mot svensk folkmusik, utomskandinavisk folkmusik och utomeuropeisk konstmusik).

Fristående kurser

KMH erbjuder 50 fristående kurser. De flesta riktar sig till dem som påbörjat eller avslutat ett kandidat- eller masterprogram, medan andra har grundläggande högskolebehörighet som intagningskrav. Den innehållsliga spännvidden är stor.

Särskilda åtaganden

Enligt regleringsbrevet för KMH har skolan i uppdrag att erbjuda pianostämningarutbildning, dirigentutbildning och utbildning i elektroakustisk komposition. Inom de två senare områdena finns, förutom kandidat- och masterprogram, flera valbara kurser.

Försvarets musikutbildning

Det finns i Sverige 25 hemvärnsmusikkårer, vars musiker till största delen är amatörer. Försvarmakten har funktionsansvar för dessa kårer, som har ceremoniella uppgifter i krig och fred. En av kårerna är stationerad i Stockholms län. Dirigenterna får internutbildning hos Försvarmusiken och därtill en kompletterande dirigentutbildning som ges av Kungl. Musikhögskolan som uppdragsutbildning. Omkring fem elever per år rekryteras till denna utbildning som genomförs på deltid och ger 10 hp.⁴³

Forskning

KMH har forskning och forskarutbildning i musik. Forskning bedrivs i två inriktningar: på vetenskaplig grund och på konstnärlig grund. Eftersom KMH inte har examinationsrätt på forskarnivå, är doktoranderna formellt knutna till andra lärosäten, med vilka KMH samarbetar. En sådan part är Kungl. Tekniska högskolan som bedriver forskning musikanknutna ämnen vid Avdelningen för medieteknik och informationsdesign (Sound and Music Computing) och Avdelningen för tal, musik och hörsel. Andra universitet som på detta sätt samarbetar med KMH är Lunds universitet och Karolinska institutet. År 2022 var 11 doktorander anställda vid KMH.

⁴³ Musikerna i Försvarmaktens tre professionella musikkårer (Arméns musikkår, Livgardets dragonmusikkår och Marinens musikkår) har civil musikutbildning på högskolenivå när de anställs.

7.2 Stockholms konstnärliga högskola

Stockholms konstnärliga högskola (SKH) inrättades 2014, då Stockholms dramatiska högskola, Dans- och cirkushögskolan och Operahögskolan samlades i en organisation.

Operautbildningen har en historia som tog sin början när Gustav III skapade Kungl. Teatern (Kungl. Operan) i Stockholm 1773. Operan hade från början i sitt uppdrag att bedriva utbildning av operasångare.

SKH bedriver utbildning och forskning inom alla former av scenkonst: cirkus, dans, opera och teater, och därtill film och media och pedagogisk undervisning. Utbildningen i de olika konstarterna är organiserade i två institutioner. Utbildningen, som tidigare varit uppdelad i flera institutioner, organiserades i två institutioner från och med 1 januari 2023. Opera hör, tillsammans med cirkus, dans danspedagogik och skådespeleri, till Institution 1.

SKH har två utbildningsprogram i operasång: kandidat (3 år, 180 hp) och magister (1 år, 60 hp). Därtill finns en magisterutbildning (60 hp) till operarepetitör. Utöver dessa program finns knappt tio fristående kurser, som fördjupar eller introducerar olika perspektiv av operayrket. År 2022 tog skolan in 8 studenter i kandidatprogrammet i operasång och 5 till magisterprogrammet. Antalet sökande var fem gånger så många till båda programmen.⁴⁴

SKH bedriver också forskning och har sedan 2016 examenstillstånd för konstnärlig doktorsexamen.

Operautbildningen har för närvarande sina lokaler på KTH:s campus i Stockholm. Hela SKH planerar att flytta till Slakthusområdet, där nya, gemensamma lokaler beräknas stå färdiga 2028.

7.3 Stockholms musikpedagogiska institut (SMI)

Stiftelsen Stockholms musikpedagogiska institut (Huddinge) är en enskild utbildningsanordnare, vars verksamhet finansieras av staten. Verksamheten är inriktad på musikpedagogik och logonomi (röst- och talpedagogik med estetisk inriktning). SMI startade 1960 och drivs sedan 1962 som stiftelse.⁴⁵ Sedan 1981 har institutet statligt stöd och sedan 1994 examinationsrätt för högskoleexamen.

Utbildningsprogram

Det finns två utbildningsprogram i musikpedagogik: kandidatexamen (tre år, 180 hp) och högskoleexamen (två år, 120 hp). Därtill finns utbildning till kulturskolepedagog (1,5 år; 90 hp) med två olika inriktningar: "Musik med profilinstrument/sång" och "Musikskapande med profil musikproduktion, komposition, låtskrivande". Dessa båda kan kompletteras med 30 hp för högskoleexamen i musikpedagogik. Utöver dessa program finns ett tjugotal fristående kurser.

Studenternas bakgrund och fortsatta verksamhet

⁴⁴ Som en jämförelse kan nämnas att det var 1022 sökande till 15 platser i skådespeleri.

⁴⁵ SOU 1968:15, *Musikutbildning i Sverige*, s 85 f. SMI:s hemsida anger att stiftelsen grundades 1991.

Behörighetskrav för kandidatexamen är minst två års eftergymnasiala studier eller motsvarande yrkesverksamhet. För högskoleexamen i musikpedagogik krävs musikerexamen om 180 hp eller motsvarande. De flesta som söker till SMI har en eller flera folkhögskoleutbildningar eller högre konstnärlig utbildning och ofta lång erfarenhet som utövande musiker. Tre fjärdedelar av de sökande kommer från Stockholms, Uppsala och Södermanlands län.

Enligt en preliminär bedömning går knappt hälften av de examinerade till kommunalt arbete (kulturskola) och hälften till privat verksamhet, förmodligen som musiker eller pedagog.⁴⁶

8. Instrumentteknikerutbildning

Det finns få utbildningar till instrumenttekniker i Sverige. Kungl. Musikhögskolan har visserligen en pianostämmarutbildning på halvtid (60 hp), men den som vill bli pianotekniker skulle behöva åtminstone dubbelt så lång utbildningstid och någon sådan utbildning finns inte idag.

På liknande sätt förhåller det sig med orgelteknik. Musikhögskolan har undervisning i den orgelvård som en kyrkomusiker behöver behärska, men någon utbildning i orgelbyggeri finns inte i landet.

Däremot finns det andra vägar till hantverksyrket musikinstrumentbyggare. Om den som vill lära sig ett sådant yrke kan skaffa en lärlingsplats hos en hantverkare, och utbildningsplanen godkänns av Myndigheten för yrkeshögskolan, kan endera av *Stiftelsen Hantverk och utbildning* i Leksand och *Hantverksakademien AB* i Stockholm vara utbildningsanordnare. Efter 2 – 3 år som lärling ger utbildningen 400 – 600 yrkeshögskolepoäng. Stiftelsen Hantverk och utbildning har idag en violinmakarlärling i Stockholms län. Hantverkakademien har för närvarande ingen lärling i något i instrumentbyggande.

I övrigt har Folkuniversitetet i Stockholms län en utbildning till gitarrbyggare, som ges i Upplands-Väsby. Det är en kostnadsfri utbildning på heltid i 3 år som ger 600 yrkeshögskolepoäng.

9. Fristående utbildningar i musikproduktion, ljudteknik och ljudkonst

Ämnet musikproduktion finns, som framgått ovan, på alla nivåer: kulturskola, gymnasieskola, folkhögskola och musikhögskola. Utöver vad som nämnts i tidigare avsnitt finns flera helt eller delvis fristående utbildningar inom området. Privata verksamheter, vid sidan av dem som har yrkeshögskole- eller konst- och kulturutbildning, är svåra att kartlägga. En väg till producentyrket har gått genom informellt lärlingskap i en studio. Det kan fortfarande

⁴⁶ SMI:s tolkning av statistik från SCB, december 2023.

förekomma, men omfattningen är svår att kartlägga, eftersom studiorna ofta håller låg profil. Ett exempel på en organiserad, snarlik verksamhet är studion EMB Productions i Märsta som tar emot upp till fyra kulturskoleelever per år i samarbete med Sigtuna kulturskola. Resultatet i form av ungdomar som lärt sig producera och nu streamar sin musik på kommersiella plattformar är gott.

Den utbildning som gavs av det internationella företaget SAE Institute (School of Audio Engineering) från omkring 1995 lades ner i Sverige 2020.

I detta avsnitt ges fem exempel på fristående verksamheter som erbjuder utbildning i musikproduktion med skiftande inriktning.

9.1 Audio Production Academy

Audio Production Academy (Stockholm) inrättades 2009. Skolan har två tvååriga utbildningar på heltid (490 hp): "Ljud- och musikproducent" och "Game Audio Producent & Sound Designer". Båda är yrkeshögskoleutbildningar och certifierade av Myndigheten för yrkeshögskolan. Därutöver har Audio Production Academy 15 kortare kurser på deltid: "Diplomerad musikproducent", "Diplomerad Game Audio producent", "Sound design, arbete med olika programvaror, DJ med mera.

9.2 Elektronmusikstudion (EMS)

Elektronmusikstudion i Stockholm grundades 1964 och utgör sedan 2011 en del av Statens musikverk. EMS har sedan många år ett system med tre kurser på deltid: en *introduktionskurs*, en *grundkurs*, från vilken mellan 20 och 30 går ut varje år. Därtill finns en *fortsättningskurs*. Kurserna hos EMS är praktiskt orienterade och står för en del av rekryteringen till konstområdet elektroakustisk musik. Många av studenterna har annan bakgrund än musik och många fortsätter till andra konstområden, medan några söker till Kungl. Musikhögskolan.

Elektronmusikstudion arrangerar också högskolekurser i ljudkonst och ljuddesign i samarbete med Stockholms konstnärliga högskola.

9.3 Popkollos producentprogram

Popkollo är en ideell förening som arrangerar sommarkollo och andra musikverksamheter för unga kvinnor och transpersoner. Organisationen har haft stöd av kulturnämnden inom ramen för stödet till ungdomsorganisationer. Popkollo driver sedan 2015 satsningen Vem kan bli producent med ett *producentprogram*, som ges i Stockholm, Göteborg och Umeå. I Stockholm löper programmet över sju månader och 18 deltagare och omkring 25 sökande per år. Många har redan en producentutbildning när de kommer och är professionellt utövande artister eller producenter. Programmet är delvis organiserat i samarbete med ABF.

9.4 Studio Blue

Studio Blue i Enskede (Stockholm) bedriver sedan slutet av 1980-talet utbildning i ljud- och musikteknik. Studion har en ljudtekniker- och produktionslinje (två år heltid, 15 elever per år). Hösten 2024 startar en ettårig kurs i sång- och röstutveckling, vars syfte är att ge sångutbildning på vetenskaplig grund. Utbildningarna är certifierade av Myndigheten för yrkeshögskolan som konst- och kulturutbildningar.

9.5 The Node

The Node är en föreningsdriven verksamhet som stöds av SKAP, Avicii Music AB och Stockholms stads kulturförvaltning med flera. Under fontänen på Sergels torg finns relokaler och studior. The Node, som öppnade i augusti 2023, tillhandahåller såväl praktiskt stöd i studioarbete som föreläsningar, seminarier och workshops.

10. Avslutning

Stockholms län har ett väldigt och rikt utbud av musikutbildningar. I snart sagt alla avseenden är variationen stor. Här finns en musikalisk mångfald som rymmer de flesta musikriktningar. Möjligheterna för den enskilde eleven eller studenten att skapa sin egen unika utbildningskedja är närmast obegränsade. Samtidigt finns här och var, även i detta komplexa system, luckor, vilket kanske beror just på komplexiteten och på att fältet är svårt att överblicka.

Till bilden hör att variationen är stor även i organisatoriskt hänseende. Här finns utbildningsanordnare med många olika huvudmannaskap i olika samhällssektorer och på olika nivåer: kommuner, region och stat, studieförbund, ideella föreningar och kyrkliga samfund. På den privata sidan är mångfalden också stor med skiftande organisationsform och varierande grad av offentlig medfinansiering. Rapporten går inte närmare in på hur de olika utbildningarna är finansierade, men det är påfallande att de ekonomiska förutsättningarna på den privata sidan varierar starkt, beroende på om de privata aktörerna arbetar med offentligt stöd eller inte.

Den privata sektorn har visat sig vara svårast att kartlägga, vilket särskilt gäller den undervisning som sker helt utan offentliga subventioner. Ett tjugotal privata utbildningsföretag har hittats i Stockholms län, men det verkliga antalet torde vara större eller väsentligt större. Någon branschorganisation för dessa företag finns inte och det är påfallande att branschens självkänedom inte är väl utvecklad. Ändå dessa företag har stor betydelse för en utbildningssektor där alla delar har sin funktion i helheten.

Vid sidan av de många utbildningsanordnarna och skolorna finns ett betydande antal aktörer, som utan att själva tillhandahålla utbildning, har stor betydelse för hela fältet. Helheten kan inte förstås utan att alla dessa – akademi, konserthus, orkestrar, branschorganisationer, nätverk och andra – tas med i bilden.

Tabeller

- 11.1 Tabell 1: Kulturskolor
- 11.2 Tabell 2: Kyrkans musikundervisning
- 11.3 Tabell 3: Privata musikskolor
- 11.4 Tabell 4: Grundskolor med musikinriktning
- 11.5 Tabell 5: Gymnasieskolor med musikprofil
- 11.6 Tabell 6: Folkhögskolor
- 11.7 Tabell 7: YH- och KKV-utbildningar

12. Källor och litteratur

- 12.1 Tryckta källor
- 12.2 Intervjuade personer
- 12.3 Övriga uppgiftslämnare

Kommun	Inv.	Samarbete med privata utförare	Org.		Antal elever i musik	Räckvidd (%)	Spetsutb. / talangutv.	Utvecklingsprojekt med stöd av KUR	Kommentar
			Skola	K o f					
Sundbyberg	53 600	Nej		X	750	18	På avancerad nivå: kursen "Mål och drömmar" (14–19 år) och "Musikverkstan" (15–25 år).	1. Verksamhet för funktionshindrade. 2. El Sistema för äldre elever. 3. Öppen musikverkstad.	"Aggregat" (öppen verksamhet för 15–25 år, många kulturformer, replokaler, studior, scener.)
Södertälje	101 200	Nej		X	650	4	"Kulturskolans avancerade program i Södertälje" (KAPIS).		El Sistema i Södertälje tillhör organisatoriskt inte kulturskolan.
Tyresö	49 100	Nej		X	610 (+ 39 musikal och 15 musiklek)	8	Ja, möjlighet till förlängd lektion. Avancerat program för dem som satsar mest. Talangskola i slagverk.	Två reg. KUR-projekt tills. med Järfälla, Solna, Sundbyberg, Danderyd, Lidingö o Vallentuna. Proj. "Gränslös k-skola". Regional orkestersatsning med Nacka och Värmdö. "Nya arenor för äldre elever" tills. m. flera andra kommuner.	Lokaler i Kulturcentrum Kvarnhjulet. När drygt 300 barn med uppsökande verksamhet o öppen k-skola i prio områden. Enkät visar att kulturskolan når ut till alla socialgrupper.
Täby	74 000	Ja. Samarbete med privata musikskolor som har tecknat avtal med Täby kommun		X	Ca 1300 (totalt inkl. privata utförare)	10			Täby kommun samarbetar sedan hösten 2009 med privata utförare. Den kommunala delen heter "Ung kultur" och har en mindre del av den totala undervisningen.
					150			Fördjupningskurser i orkester. Har projekt med Danderyd, Vallentuna o Sollentuna	Gruppundervisning i musik. (Ingen enskild undervisning för att inte konkurrera med privata utförare.) Musikkurser
								Privata utförare	
					540		Musikstil Academy AB		Även i Nacka
					300		Creative Music Education AB		Även i Upplands-Bro
					70		Inger Elevants pianoskola		
					40		Kulturcentrum ungdom AB		Pop-o-rockundervisning i tolv skolor
					200		Musikhuset (pop-o-rock)		Undervisning i egna lokaler och i skolorna
					30		Opus Norden AB (klassiskt) violin enl. Suzuki-böckerna		Även i Upplands-Bro

Tabell 2: Kyrkans musikundervisning

Kommentarer				
Uppgiftslämnare: undervisande organist eller rektor.				
Tabellen är inte fullständig. Musikundervisning torde förekomma i många fler församlingar.				
Namn	Instrument	Antal elever	Övrigt	
Engelbrekts församlings orgelskola	Orgel	7	Ålder: 10 – 14 år. Alla elever kan öva hemma på lånad digital orgel. Skolan har funnits sedan 2022 och kommer att utökas med ytterligare en lärare 2024.	
Hagsätra kyrkas musikskola (Vantörs församling)	Piano och orgel	10	Öppen för alla barn och unga, framför allt i Hagsätra och Rågsved.	
Katarina kulturskola	Huvudsakligen gruppundervisning i violin, cello, gitarr och piano.	260	Startade 2018. Sex högskoleutbildade lärare. Finansieras av församlingen, Bilda o terminsavgifter.	
Lidingö församlings orgelskola	Orgel	4	Undervisningen startade 2009. 6 platser och 4 elever i ålder 7–16 år. Tre lärare är knutna till undervisningen.	
Musikskolan Immanuel	Enskild undervisning och i grupp i sång, piano, orgel, gitarr, stråk- o blåsinstrument	200	Startade 1961. Ca 15 lärare. Finansieras av församlingen, Bilda o terminsavgifter.	
Norrmalmskyrkans musikskola	Gitarr, piano och ensemble (rockband)		I samarbete med Bilda.	

Tabell 3: Privata musikskolor

Kommentarer till tabellen

Några av de förtecknade skolorna är också kommunalt auktoriserade kulturskolor. Se kolumnen Anmärkning.

Namn	Org.	Kommun	Adress	Verksamhet	Genre	Antal elever	Anmärkning
Fiolskola.se	Enskild firma	Stockholm	Valhallavägen 45	Individuell undervisning och i grupp, även Suzuki. Violin, viola och cello.		60 – 80	Sedan 2012, fr.o.m. 2024 på heltid. Ålder 4 – 75 år. Elever från Stockholms län, Södermanland och Västmanland.
Gunnars pianostudio	Enskild firma	Stockholm	Narvavägen	Individuell undervisning	Jazz, brukspiano, klassiskt	Ett 100-tal per år	Sedan 2021.
House of Music	Id. för.	Stockholm	Danmarksgatan 46, Kista	3 månadslånga kurser för barn och unga 8–16 år: inspelning, produktion och låtskrivning.	Pop o rock	100 – 200 per år	Drivs sedan hösten 2023 som projekt av Xclusive idrotts- och kulturförening med stöd av Stockholms stad, stadsdelen Järva och Allmänna arvsfonden. Samarbeta med Studieförbundet Vuxenskolan.
Kajsas musikskola	Enskild firma	Haninge	Östra strandvägen 17, Vendelsö	Individuell undervisning i piano, gitarr och sång.	Klassiskt och blandat	22	Sedan 2013. Lektionstid 30 min. Mest barn och unga, men även vuxna. De flesta från Haninge, Huddinge och Tyresö.
Kulturskolan Metapontum	AB	Stockholm	Stora Mans väg 11 C, Älvsjö	Mestadels individuell undervisning i piano, fiol, gitarr, trummor och sång.	Huvudsakligen klassiskt med bredd.	75	Del av friskolan Metapontum AB; ägare: Atvexa AB. Tre pianolärare och en lärare i slagverk. En sånglärare rekryteras våren 2024.
Mirjam Charas Violin Academy		Danderyd		Individuell undervisning i violin. 12 tillfällen per termin inkl. elevkonsert.			Även sommarkurs i Nordiska musikgymnasiets lokaler, Liljeholmen.
MLK Voice studio	Enskild firma	Sigtuna	Örby 270, Märsta	Individuella sånglektioner. Sång för körer. Röstrehabilitering.	Alla	30 sångare / månad	Sedan 1992. 75 % är aktiva kyrkomusiker, operasångare eller musikalartister. Övriga amatörer i alla åldrar.
Musikmentorn	AB	Stockholm		Flera olika instrument. Undervisning hos eleverna eller läraren. Lärarna mestadels musikhögskolestudenter.	Klassiskt, jazz, pop o rock: 10/10/80	Ca 50, varav ca 30 från Stockholms stad	Grundad 2021. Finns i Stockholm, Göteborg och Malmö. 70 % av eleverna nybörjare, 8–14 år.
Musikskolan Konsonans	HB	Stockholm	Trappvägen, Enskede. Flyttar till Skarpnäcks kulturhus 2024.	Individuell undervisning i piano och violin	Klassiskt	60	Verksamhet i nuvarande form sedan 2010. Ålder 6–85 år; de flesta i skolålder.
Musikskolan Stockholm	AB	Stockholm	Gästrikegatan 13	Individuell undervisning i piano, sång, gitarr m.m.	80 % populär, 20 % klassiskt	Ca 50	I nuvarande form sedan 2021. Elever 4 – 80 år från Stockholm och närförorter.
Opus Norden	AB	Stockholm, Täby, Upplands-bro och Danderyd	Nora torg 57, Danderyd	Stort antal kurser i sång och många instrument. Även förberedande inför antagning till musikklasser.	Klassiskt och jazz	Ca 75 i Danderyd, enstaka från andra kommuner.	Privat musikskola sedan 2010, sedan 2021 även kulturskoleverksamhet i Täby och Upplands-Bro.
Rockskolan (Musik- och kulturföreningen Rockskolan)	Id. för.	Stockholm	Malmkillnadsgatan 49 och Bryggargatan 5	Individuell undervisning för barn och vuxna (medelålder ca 30 år). Piano, bas, trummor, gitarr, sång och musikproduktion. Gruppundervisning i två program: introduktion och grundprogram (båda 2 terminer).	Pop o rock	Ca 200 i individuell undervisning, ca 10 i grupprogram.	Även i Lund, Malmö, Göteborg och Staffanstorps. Skolan grundad 2004; i Stockholm sedan 2009.
Salne piano	AB	Stockholm	Målarhöjdsvägen 1	Pianoundervisning för alla åldrar. Även teori och gehörsträning.	Klassiskt och gehörs piano	Drygt 40	Startade i januari 2023. Knappt hälften av eleverna 7– 20 år.

Tabell 3: Privata musikskolor

Skandinaviska musikskolan	AB	Stockholm	Musikaliska kvarteret, Nybrokajen	individuell undervisning i sång, fiol, cello, gitarr, trumpet, saxofon, piano o DJ. Förberedande kurs inför ansökan till musikklass.	Klassiskt, går mot breddning	120	Grundades 2017 som Östermalms pianoskola. Ca 10 lärare, de flesta med examen från musikhögskola.
Stockholm Opera Center	AB	Värmdö	Lillängsdalsvägen, Ingarö	Individuell sångundervisning. "Vokalakademien", 2 år deltid.	Klassiskt	4 i Vokalakademien, därutöver 30 – 50 återkommande elever.	Verksamhet i nuvarande form sedan 2015. För elever som förbereder sig för eller redan går sångutbildning på högskolenivå och för yrkesverksamma sångare.
Stockholms gitarrakademi	Enskild firma	Stockholm	Skeppargatan 41 A	Enskild undervisning i gitarr.	90 % klassiskt.	150	Verksamheten inleddes 2007. Ca hälften av eleverna är barn. 80 % av eleverna från Stockholms innerstad, 15 % reser från hela landet, 5 % online från hela världen. Startar "Akademiska musikskolan" i Lund och Staffanstorps våren 2024.
Studio Blue	AB	Stockholm	Sandsborgsvägen 44 A, Enskede	Sång och röstutveckling, 33 v. 50 %		7/åk	YH-utbildning som startar i september 2024.
Tonfräff (Fiollärare.se)	Enskild firma	Salem	Fjällstigen 28, Rönninge	Enskild undervisning i violon och cello.		20	7 – 60 år, varav drygt hälft barn och unga. Liten orkester (10 medl.). Eleverna kommer från södra Stockholm
Vokalkraft	AB	Stockholm	Karlbergsvägen 41	Individuell sångundervisning	Pop, soul, jazz, visa	Ca 20	Inriktad på amatörer
Auktoriserade utförare i Nacka kommun							
AFUM (Aktiviteter för unga människor).	Drivs av KFUM						Drivs av KFUM
Järlahusets musikskola						70	
Maestroakademins musik- och kulturskola						90	
Musikania						610	
Musikstil Academy	AB					390	Även i Täby kommun
Rytms						100	
Östermalms musik- och kulturskola	AB			Piano, sång, gitarr, fiol och trummor. Även DJ och musikproduktion.	I huvudsak klassiskt	800	Skolan grundad 1993. Utöver samarbetet med Nacka kommun ca 50 elever i Stockholm.
Orkesterskolan Omnibus				Bleckblås och slagverk		60	
Auktoriserade utförare i Sigtuna kommun							

Tabell 3: Privata musikskolor

EMB Productions						3	
Fiolosen	AB					20	
Svandammens musikskola	AB					20	
Auktoriserade utförare i Täby kommun							
Musikstil Academy	AB					540	Även i Nacka kommun
Creative Music Education	AB					300	
Inger Elevants pianoskola (SMT HB)	Enskild firma					70	
Kulturcentrum ungdom	AB					40	
Musikhuset	AB				Pop o rock, 10 % klassiskt	200	Sedan 2011. Vid sidan av samarbetet med Täby kommun ett 50-tal elever från Täby o grannkommuner.
Opus Norden	AB			Violin enligt Suzuki-böckerna	Klassiskt	30	Även i Upplands-Bro kommun
Auktoriserade utförare i Upplands-Bro kommun							
Creative Education	AB						
Opus Norden	AB			Violin enligt Suzuki-böckerna	Klassiskt	210	Även i Täby kommun
Auktoriserade utförare i Österåkers kommun							
Livat artistiska skola	Id. för.	Österåker	Åkersberga centrum	Sång, flera instrument, låtskrivning och musikproduktion	Blandat med betoning på populärt.	250	Musikundervisning i samarbete med kommunen sedan 2018. Många elever från andra kommuner. Utöver musiken flera kuser i show och musikal. Ca 50 % av verksamheten sker inte i samarbete med kommunen.
Svenska popskolan	AB	Österåker	Stationsgränd 22, Åkersberga	Kurser i sång och många olika instrument	Pop o rock	550	Skolan startade 2011. Har också undervisning vid sidan av samarbetet med Österåkers kommun. 20 lärare.

Tabell 4: Grundskolor med musikprofil

2024-04-11

Kommentarer till tabellen

De kommunala musikklasserna är alla inriktade på körsång. De privata har skiftande musikalisk profil.

Namn	Org.form/huvudman	Kommun	Årskurs	Anmärkning
Kommunala skolor				
Adolf Fredriks musikklasser		Stockholm	4–9	Adolf Fredriks skola
Järfälla		Järfälla	4–9	Musikklasserna avvecklas p.g.a. färre sökande. Avvecklingen påbörjas hösten 2024.
Nacka musikklasser		Nacka	4–9	Järla skola och Eklidens skola
Sollentuna musikklasser		Sollentuna	4–9	Delar skolbyggnad med Häggviksskolan.
Tyresö musikklasser		Tyresö	4–9	Nyboda skola
Täby musikklasser		Täby	4–9	Åk 4–5 på Ytterbyskolan, åk 6–9 på Näsbydalsskolan
Vallentuna musikklasser		Vallentuna	4–9	Karlslundsskolan
Icke-offentliga skolor				
Kulturama grundskola Danvikstull	Medborgarskolan	Stockholm	4–5	Två profilinriktningar i musik: Musik och sång, och Musikal. Totalt ca 900 elever läser musik eller musikal i grundskolan.
Kulturama grundskola Hammarby sjöstad	Medborgarskolan	Stockholm	6–9	
Kulturama grundskola Sundbyberg	Medborgarskolan	Sundbyberg	4–9	
Lilla Akademien	Stiftelse som äger AB	Stockholm	1–9	Även förskola.

Tabell 4: Grundskolor med musikprofil

2024-04-11

Metapontum	Atvexa	Stockholm	1–9	Även förskola. Totalt drygt 200 elever i åk 1–9. Åk 1–3 körsång och musikal. I åk 4–9 tonvikt på det populärmusikaliska.
Pops Academy Östermalm	Academediä	Stockholm	4–9	

Tabell 5: Musikgymnasier och gymnasier med musiktillval

2024-04-11

Kommentarer till tabellen

Uppgiftslämnare är rektor, bitr. rektor eller ansvarig för musikundervisningen.

Uppgifterna om hur många som går vidare till högre musikutbildning eller till det professionella musiklivet är osäkra.

Namn	Org.form/huvudman	Kommun	Program	Inriktning	Genre	Antal elever	Vidare till högre musikutb. eller prof. musik-livet	Anmärkning
Nordiska musikgymnasiet	AB, idéburen skola	Stockholm	Estetiskt		Klassiskt	60	Ca 20 elever antas per år	Riksintag, estetisk spetsutbildning
Kulturama gymnasium	Medborgarskolan	Stockholm	Estetiskt	Fyra musikprofiler: Artist o musiker, Låtskrivare o artist, Musikal och Musikproduktion	Pop o rock	150		Riksintag. Rekrytering från ett 70-talet kommuner i stora delar av Sverige.
Kulturama gymnasium	Medborgarskolan	Stockholm	Nat.vet.	Musik	Pop o rock	30		Riksintag
Rytmus	Del av Academedia	Nacka	Estetiskt	Instrument/sång	Pop o rock	100		100 elever/åk. De flesta går några år på folkhögskola efter Rytmus. Ca 10 per år går direkt till det prof. musiklivet.
Rytmus				Singer/songwr.	Pop o rock	34		102 elever /åk. Riksintag
Rytmus				Musikproduktion	Många instr, singsong, musikprod.	34		102 elever /åk.
Rytmus				Vokalmusiker/vocal group	Pop o rock			Funnits sedan 2016. Upphör efter våren 2024.
Rytmus				Musik: samhälle	Pop o rock			
Stockholms estetiska gymnasium	Ek. för.				Mest pop, men viss genrebredd	109	10–20 % till musikhögskola inom några år.	Ek. för. "ägs av elever o personal" Riksintag. Elever från stora delar av Stockholms län och andra delar av landet. Alla lär sig ljus- och ljudteknik
Södra Latins gymnasium	Kommunal	Stockholm	Estetiskt	Inriktning musik	60 % jazz, 40 % klassiskt	198	7–8 till musikhögskola, 20–30 till folkhögskola, 10–20 direkt till prof. verksamhet.	Riksintag, estetisk spetsutbildning
Kungsholmens gymnasium och Sthlms musikgymnasium	Kommunal	Stockholm	Nat.vet., sam.vet.	Körsångprofil		264		Körsektionen = Stockholms musikgymnasium. Målet för antal elever: 99 per årskurs; tot. 297.
Campus Viktor Rydberg (tidigare Viktor Rydberg Jarlaplan)	Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor	Stockholm	Estetiskt	Musik	Pop o rock	54	Gissningsvis 30 % går vidare till folkhögskola eller musikhögskola.	Tyngdpunkt på jazz, pop och rock.
Campus Viktor Rydberg (tidigare Viktor Rydberg Jarlaplan)	Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor	Stockholm	Nat.vet.	Särskild variant musik	Pop o rock	48		Tyngdpunkt på jazz, pop och rock
S:t Eriks gymnasium	Kommunal	Stockholm	Estetiskt	Musik, musik	Pop o rock	40	Ca 50 % vidare till konstnärlig utbildning	Elevantal i åk 1. Tyngdpunkt populärmusik

Tabell 5: Musikgymnasier och gymnasier med musiktillval

2024-04-11

S:t Eriks gymnasium	Kommunal	Stockholm	Estetiskt	Musik, profil musikal		19	Ca 50 % vidare till konstnärlig utbildning	Ca 50 % vidare till konstnärlig utbildning
S:t Eriks gymnasium	Kommunal	Stockholm	Estetiskt	Musik, musikproduktion		20	Ca 50 % vidare till konstnärlig utbildning	Ca 50 % vidare till konstnärlig utbildning
Blackebergs gymnasium	Kommunal	Sollentuna	Nat.vet.		Pop o rock	15		Nat.vet. Programmet har "särskild variant musik".
Cybergymnasiet	Academedial	Stockholm	Estetiskt	Inriktning: musik, profil: beats	Pop o rock	55	35%	Riksintag
Fryshuset gymnasium	Stiftelse	Stockholm	Estetiskt	Singer-songwriter, Musikproduktion, Musiker	Pop o rock	135	3-4 per år går vidare till MHS, 1-2 direkt till prof. musiklivet.	Riksintag. 45 elever/årskurs
Rudbeck	Kommunal	Sollentuna	Nat.vet.	Särskild variant musik		50	2-4 per år söker sig vidare inom musiken.	Riksintag. Musik kan väljas till nat.vet. o sam. Läsåret 23/24: 47 elever, vanligen 50-60.
Upplands-Brogymnasiet	Kommunal	Uppl.-Bro	Estetiskt	Musik, musik		21		Samverkan med kulturskolan
Tibble gymnasium, campus Täby	Cedergrenska	Täby	Estetiskt	Två program: musik och musikal	Pop o rock	20		Musik: 10 elever, musikal: 10 elever
Östra gymnasiet	Kommunal	Huddinge	Nat.vet.	Särskild variant musik	Pop o rock	50	1-2 söker sig vidare till musikhögskola eller till det prof. musiklivet.	På naturvet., samhällsvet, ekonomi- och teknik-program kan "estet musikinriktning" väljas.

Tabell 6: Folkhögskolor

2024-04-11

Kommentarer till tabellen

Uppgiftslämnare är rektor, bitr. rektor eller kursansvarig lärre.

Uppgifterna om hur många som går vidare till musikhögskola är ungefärliga.

Namn	Huvudman	Adress	Linjer och kurser med musik [Alla utb. på 100 % om inte annat anges.]	Antal elever	Vidare till musikhögskola	Anmärkning
Birkagårdens FHS	ABF Stockholm och Stiftelsen Birkagården	Karlbergsvägen 86 B	Klassiska linjen (1–2 år)	Klassiska linjen: ca 35 totalt.	Ca 50 % från klassiska linjen	Folkhögskolan startade 1917 i Birkagårdens hemgård. Musiklinje har funnits sedan 1962.
Birkagårdens FHS	ABF Stockholm och Stiftelsen Birkagården	Götlundagatan 10, Bandhagen	Rockmusiklinjen (RML; 1 år). 4 inriktningar: högskoleförberedande, låtskrivare, musiker och individuell.	60	Ca 20 %	Rockmusiklinjen startade 1989. Högt söktryck till de 60 platserna. Omkr. hälften av eleverna går till det prof. musiklivet.
Bromma FHS	Equemeniakyrkan	Åkeshovsvägen 29, Bromma	Musiklinjen Betel (1–2 år, 100 %), 4 inriktningar: 1. Ensemble afro-am. (10 stud.). 2. Musiklinjen Bredd med tre profiler: Pop, rock o jazz (12), Studio (4) och Klassisk (3) Församlingsmusiker (3 stud.). 4. Barn- o ungdomskör (3 stud.).	35	Ca 1/3 från 1. och 2	Bildad 2014; sammanslagning av Lidingö FHS o Betels FHS i Bromma, som sedan 1970-talet haft musik. Antalet studenter avser läsåret 2023–2024.
Fryshusets FHS	Stiftelsen Fryshuset	Mårtensdalsgatan 2–8, Stockholm (Södra Hammarbyhamnen).	Tre kurser i musik: AMPS (Advances music production and songwriting; 1 år), Preamps (1 halvår, 50 %) o Music management (1 halvår, deltid).	Resp. 24, 11, 50 stud. fullföljer.	1–2 per år.	Startade 2015. / 10–15 stud. går vidare till prof. musikverksamhet från AMPS o Preamps.
Kaggeholms FHS	Pingstskolorna	Rörstrandsgatan 5, Stockholm	Musikutbildning (1–2 år) med två profiler: ensemble och låtskrivare.	Ensemble: 15–20, låtskrivare: 5–7. 2–10 väljer år 2.	Ca 30 % direkt; ytterligare några efter ett par år.	Har sedan starten 1943 varit knuten till Pingskyrkan. Flyttade från Ekerö till Rörstrands slott 2020. / Ca 80 % går vidare till prof. musikliv i någon form.
Sigtuna FHS	Sigtunastiftelsen, Sensus och Svenska kyrkans unga genom Föreningen Sigtuna folkhögskola	Manfred Björkquists allé 20, Sigtuna	Musikproduktion distans år 1 (50 %) och Musikproduktion distans år 2 (50 %). Sommarkurs i brukspiano.	Totalt 32	Hälften söker sig vidare till annan musikutbildning.	Uppskattningsvis en tredjedel går direkt vidare till professionell musikverksamhet.
Skeppsholmens FHS	Skeppsholmens folkhögskola, id. för.	Slupskjulsvägen 12, Stockholm	En tvåårig musikkurs med start vartannat år.	25	4–5	Fler går vidare till Gotlands tonsättarskola, annan folkhögskola eller annan musikutbildning. 5 går direkt till professionell musikverksamhet, helt eller delvis.
Väddö FHS	Stiftelsen Väddö och Södertörns folkhögskolor	Grisslehamnsvägen 28, Väddö	En kurs i irländsk folkmusik (22 v., 50 %, delvis distans).	12–18	Flera söker till andra FHS eller till musikhögskola.	Flera kursdeltagare startar band och uppträder regelbundet.
Ågesta FHS	Frälsningsarmén	Bonäsvägen 5, Farsta	Musiklinje med tre inriktningar: Ensemblemusiker, digital musikproduktion o topliner (alla 1 år).	Totalt ca 35 stud; Ensemble: 16, dig. prod: 12, topliner: 6.	De flesta går vidare till annan FHS. Några få går direkt vidare till musikhögskola.	1958 inrättade Frälsningsarmén Dalarö FHS. Den hade från början musiklinje och brassprofil. 2006 flyttade skolan till Ågesta och bytte namn. Brasslinjen gjordes om till en klassisk linje, men även den fick svårt att rekrytera elever och lades ner i slutet av 2010-talet.

Tabell 8: YH- och KKU-utbildningar

Uppdaterad 240411

Kommentar till tabellen					
Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarar för två utbildningsformer: yrkeshögskolan och konst- och kulturutbildningar.					
Anordnare	Utbildning	YH/KKU	Omfattning	Antal elever	Anmärkning
Audio Production Academy	Ljud- och musikproducent	YH	Heltid, 2 år	50 platser	
Audio Production Academy	Game Audio Producent & Sound Designer	YH	Heltid, 2 år	50 platser	Audio Production Academy har också ett 15-tal kortare utbildningar (musikproduktion, sound design, DJ m.m.).
Balettakademien (Folkuniversitetet)	Musikalutbildning	KKU	Heltid, 1 år	24 platser	Vid sidan av dansutbildningar och skådespelarutbildning har Balettakademien en musikalutbildning. Hälften av eleverna kommer från Stockholms län, hälften från övriga Sverige. En förberedande utbildning. Mer än hälften söker till Artistern i Göteborg efteråt. Flera går vidare till Base 23.
Forsbergs skola AB	Interaktiv ljuddesign	KKU	Heltid, 100 timmar	Ca 25 elever har gått utbildningen	Gavs 2020–2022. Utbildningen är pausad.
Kulturamas konst- och kulturutbildningar				Kulturamas utbildningar har totalt ca 185 platser.	
Kulturama (Medborgarskolan)	Artist, musiker och musikproducent	KKU	Heltid, 80 v		
Kulturama	Artist, musiker och musikproducent	KKU	Deltid, 20 v.		
Kulturama	Musikalartist	KKU	Heltid, 80 v.		
Kulturama	Högre musikalartist		Heltid, 40 v.		Ej KKU-utbildning
Kulturama	Stockholm musikutbildningar 1	KKU	Heltid, 40 v.		

Tabell 8: YH- och KGU-utbildningar

Uppdaterad 240411

Kulturama	Stockholm musikutbildningar 2	KKU	Heltid, 40 v.		
Kulturama	Stockholm operastudio 1	KKU	Heltid, 40 v.		Totalt ca 40 platser i opera o sång, fyllda till 80 %. – Kontrollera! Sedan hur länge???
Kulturama	Stockholm operastudio 2	KKU	Heltid, 40 v.		
Kulturama	Sång – klassisk och musikal	KKU	Heltid, 40 v.		
Kulturama	Sång – klassisk och musikal	KKU	Deltid, 20 v.		
Lilla Akademien	Pre-collegeutbildning	KKU	Heltid, 40 v.		
Lilla Akademien	Pre-collegeutbildning, fördjupningsår	KKU	Heltid, 40 v.		
Studio Blue	Ljudtekniker/producentlinjen	KKU	Heltid, 2 år	15/åk, tot. 30 studenter	Utbildning i ljud- och musikteknik sedan slutet av 1980-talet.
Studio Blue	Sång- och röstutveckling	KKU	50 %, 32 v.	7/åk.	Startar hösten 2024.
Stiftelsen Hantverk och utbildning, Leksand	Musikinstrumentbyggeri	YH	Heltid, 2,5 år		Stiftelsen driver utbildningen "Hantverkslärling". En lärling påbörjade violinbyggerutbildning i januari 2024.

Litteraturlista

SOU 2016:69: En inkluderande kulturskola på egen grund

Prop. 2017/18:164: En kommunal kulturskola för framtiden – en strategi för de statliga insatserna

Katja Lindqvist och Anni Reponen, Grundkartläggning av konst- och kulturutbildningar i Skåne, rapport för Region Skånes kulturförvaltning, Lunds universitet 2023-02-11

[Rapport om arrangörer:] Kulturförvaltningen, 2023-02-22, dnr KN 2023/343

Fördjupat kunskapsunderlag om folkhögskolorna i Stockholms län, Region Stockholm augusti 2022.

Ann Larsson, Centrumbildningar i region Stockholm – ett kunskapsunderlag, Region Stockholm 2020.

Stockholms konstnärliga högskola, Strategisk plan 2020 – 2023

Kungliga Musikhögskolan, *Årsredovisning 2022*
Kungliga Musikhögskolan, *Budgetunderlag 2024–2026*

Stockholms Konstnärliga högskola, *Årsredovisning 2022*

Stockholms musikpedagogiska institut, *Verksamhetsberättelse 2022*.
Stockholms musikpedagogiska institut, *Årsredovisning 2022*.

Regional kulturskolesamverkan i praktiken: Lärdomar från Arvsfondsprojektet Kulturskola i hela landet, Kulturskolerådet (u.å)

Slutrapport RIK: Regional tillgång till idrottsanläggningar och kulturskola, 12 september 2019

Sandh, Håkan, *Kulturskolorna – lika och unika*, Stockholm, 2015.

Sandh, Håkan, och Röshammar, Martin, *Möjligheternas oas: Från kommunal musikskola till kulturskola*, Carlssons förlag 2023

Musik i grundskolan, Skolinspektionens rapport 2011:5

Musik i grundskolan: en nationell ämnesutvärdering i årskurs 6 och 9, Kvalitetsgranskning. Skolverket, rapport 424, Stockholm, 2015

Läroplan för grundskolan (lgr 22)

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr22-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet>

Kulturskolerådet, Verksamhetsplan 2023: Kulturskolerådets uppdrag, roll och prioriterade områden

Nordiska musikgymnasiet, Kvalitetsredovisning ht 2021 – vt 2022, (pdf-dokument på skolans hemsida)

En väv av vanor: En kunskapsöversikt av barns och ungas kulturvanor 2023, Gunilla Kindstrand, Region Stockholm 2023

Namn	Titel / funktion	Organisation
Alhbin, Anders	Funktionsförvaltare militärmusik	Försvarsmakten
Alling, Kerstin	Organist	Engelbrekts församlings orgelskola
Almeby, Fredrik	Pianotekniker	Almeby Piano
Alving, Beata	Kulturskolechef	Sigtuna kommun
Andersson, Andreas	VD	DMG Education
Appelqvist, Rebecca	Sånglärare och kommunikationsansvarig	Rytmus
Axelsson, Jerker	Kulturskolechef	Vallentuna kommun
Axelsson, Samuel	VD	Musikmentorn AB
Becker, Staffan	Konserthuschef, Berwaldhallen	Sveriges Radio
Belvelin, Eva	Violinpedagog	Fiolofen AB
Bergman, Tor	Koordinator/huvudlärare	Forsbergs skola AB
Berthling, Ragnar	Verksamhetsledare	Musikcentrum Öst
Bertland, Linn	VD	Skandinaviska musikskolan AB
Bojsten, Stefan,	Professor, pianopedagog	Kungl. Musikhögskolan
Brolund, Walter	Förbundsordförande	Sveriges orkesterförbund
Börjeson, Jan	Adjunkt i orgelkunskap	Kungl. Musikhögskolan
Clausén, Marianne	Bitr. kulturskolechef	Täby kulturskola
Dalberg, Kristina	Utbildningsledare	Musik- och eventarrangör, Campus Nyköping
Elmelid, Gustaf	Nationell samordnare	Imagine Sweden
Engström, Fredrik	Rektor konstnärliga utbildningar och utvecklingschef	Kulturama
Eriksson, Magnus	Förbundsdirektör	Sveriges orkesterförbund
Eriksson, Peter	Tidigare rektor	Musikskolan Immanuel

Intervjuade personer

2024-04-11

Fagelund, Ragna	Rektor	Opus Norden
Falk, Annika Hedås	Rektor	Stockholms estetiska gymnasium
Forsman, Kristina	Koordinator	Kulturskolan Metapontum
Franzén, Heléne	T.f. rektor	Kulturama
Fredholm, Mårten	VD	Musikstil Academy AB
Freedman, Camilla	Utvecklingsledare	Kulturskolerådet
Gardemar, Emelia	Rektor	Lilla Akademien
Gotensjö, Örjan	Sånglärare	Vokalkraft och SMI
Göransson, Perry	Styrelseledamot	Svenska kammarmusikförbundet
Hedlund, Noomi	Projektledare	Swedish Wind Power
Hedtjärn, Pär	Verksamhetsledare, rockmusiklinjen	Birkagårdens FHS
Hellström, Elisabeth	Sångpedagog	Svenska sång- och talpedagogförbundet
Hilding, Bengt	Ledare	Kulturskolan i Rimbo
Holgersson, Per-Henrik	Chef, akademien för musik, pedagogik och samhälle	Kungl. Musikhögskolan
Holm, Christina	Kulturskolechef	Tyresö kulturskola
Inde, Karin	Ordförande	Musikerförbundet
Isberg, Leif	Musikproducent	EMB Productions AB
Jakobsson, Lena	Chefproducent	Blåsarsymfonikerna
Kaatz, Ulrich	Direktör och konstnärlig pedagogisk ledare	Nationellt centrum för musiktalanger
Karlsson, Leif	Dirigent	
Kowalska, Monika	Rektor	Nordiska musikgymnasiet
Kransmo, Maria Lindberg	Sångpedagog	Röstforum och MLK Voice studio
Landgren, Johannes	T.f. rektor	Kungl. Musikhögskolan

Intervjuade personer

2024-04-11

Liljeroth, Camilla	Bitr. rektor för estetiska programmet	Södra Latins gymnasium
Lindblad, Marie	Utbildningssamordnare	Stiftelsen Hantverk och utbildning, Leksand
Lindblad, Niclas Pereira dos Reis	Handläggare, musik	Region Stockholms kulturförvaltning
Lindell, Rikard	Professor i audiovisuella studier	Högskolan Dalarna
Linden, Åsa Pihl	Stiftsmusiker	Svenska kyrkan, Stockholms stift
Lindström, Mats	Studiochef	Elektronmusikstudion
Ljungestig, Fredrik	Kultur- och fritidschef	Nykvarns kommun
Låke, Max	Verksamhetsledare	Unga tankar om musik
Martinsson, Helena	Distriktkonsulent	RUM Stockholm
Melkstam, Jakob	Programrektor, estetiska programmet	Fryshusets gymnasium
Möller, Marcus	Kulturskolechef	Sollentuna kommun
Nordfors, Bengt	Studieledare	Stockholm Opera Center
Olsson, Per	Sekreterare	Svenska pianopedagogförbundet
Plaude, Ian	Rektor	Stockholms musikpedagogiska institut
Printz, Sebastian	Kulturskolechef	Huddinge kommun
Pääjärvi, Maja	Verksamhetscontroller	Stockholms kulturskola
Rapp, Linda	Verksamhetsledare	Livat artistskola
Risberg, Olov	Kyrkomusiker	Svenska kyrkan, Västermalms församling
Riofrio, Renzo	Verksamhetschef	House of Music, Xclusiv idrotts- och kulturförening
Rosén, Andreas	Chef för Enheten Kulturskolans orkesterskola/El Sistema	Stockholms kulturskola
Rosenkull, Bo	Ordförande	Svenska sång- och talpedagogförbundet
Rullander, Göran	Kyrkomusiker	Hagsätra kyrkas musikskola, Vantörs församling
Rödblom, Jian	VD för Created Technology	Medgrundare av The Node

Intervjuade personer

2024-04-11

Salne, Andréas	VD	Salne piano AB
Sami, Malin	Rektor	Audio Production Academy
Sandgren, Torgny	Generalsekreterare	Kulturskolerådet, även ordf. Stiftelsen El Sistema
Sandh, Håkan	F.d. generalsekreterare för Kulturskolerådet	
Shevchenko, Tatiana	Musikpedagog	Musikskolan Konsonans
Sjö, Fabian	Utredare, Kulturskolecentrum	Kulturrådet
Sjöström, Gabriella	Studierektor, kyrkomusikerprogrammet,	Kungl. Musikhögskolan
Skarp, Sebastian	Ordförande	Sveriges violinbyggarmästare
Skarstedt, Jenny	Resultatområdeschef kultur och kunskap, t.f. kulturskolchef	Södertälje kommun
Skinner, Adam	Verksamhetsledare	Musikskolan Stockholm
Spiridonidou, Wanna	Handläggare	Musikalliansen
Storm, Jenny	Avdelningschef	Roslagens kulturskola, Norrtälje kommun
Sturfält, Martin	Konsertpianist	
Tell, Martin	Ordförande	Svenska pianopedagogförbundet
Tilliander, Andreas	Musikproducent	
Tøgersen, Vegard	Rektor	Ågesta folkhögskola
Wahlstedt-Gudmark, Kajsa	Pedagog	Kajsas musikskola
Veljkovic, Jelena	Avdelningschef	Stockholms kulturskola
Wessel, Kim	Rektor	Musikhuset Täby
Wester, Christina	Bitr. utbildningsledare, Stockholm musikalartistutbildning	Base 23
Westesson, Oskar	Verksamhetsledare	Rockskolan
Wettebrandt, Claes	Rektor och sångtränare	Studio Blue
Wetterqvist, Fredrik	Ständig sekreterare	Kungl. Musikaliska Akademien

Intervjuade personer

2024-04-11

Åkerhielm, Gunnar

Pianolärare

Gunnars pianostudio

Åström, Jan

Rektor

Balettakademien

Uppgiftslämnare per mejl	Titel / funktion	Organisation
Plaude, Ian	rektor	SMI
Adams, Marie-Louise	Biträdande rektor	S:t Eriks gymnasium
Baginski Ekroth, Alexander	kursföreståndare "ensemblemusiker"	Ågesta FHS
Carlsonberg, Inger	rektor, Solna kulturskola	Solna stad
Clausén, Marianne	biträdande kulturskolechef	Täby kommun
Dahlberg, Gunilla Åberg	verksamhetsledare, kulturskolan	Upplands-Bro kommun
Englund, Jakob	Biträdande rektor	Viktor Rydbergsgymnasiet
Erisson, Marianne		Botkyrka kommun
Goman, Petri	kulturskolechef	Vaxholms stad
Hagberg, Jeanett		Ekerö kommun
Hilding, Bengt		Kulturskolan i Rimbo
Holm, Christina		Tyresö kommun
Hörnsten, Anna	utvecklingsledare, kultur- o fritidenheten	Nacka kommun
Ivarsson, Anders Elers		Upplands-Väsby kommun
Johnsen, Åsa	Verksamhetskoordinator, VKBP	Popkollo
Jättner, Klas		Värmdö kommun
Karlsson, Uno		Haninge kommun
Landgren, Johannes	t.f. rektor	Kungliga Musikhögskolan
Lennartsson, David		Danderyds kommun
Pääjärvi, Maja	verksamhetscontroller, kulturskolan	Stockholms stad
Sondered, Mikael		Österåkers kommun
Storm, Jenny	avdelningschef, Roslagens kulturskola	Norrtälje kommun
Söderblom, Pernilla	kulturskolechef	Salems kommun
Söderström, Lena		Lidingö kommun
Sörbring, Susanne		Järfälla kommun
Östberg, Anna	Violinpedagog, Fiollärare.se	Tonträff, enskild firma